

PRVI KORACI

U zadanim uvjetima započeto djelovanje lokalne samouprave

Lokalna samouprava tri novoutemeljene općine: **Brckovljani, Dugo Selo i Rugvica** učinila je prve korake u svom djelovanju. Do sada su imenovani dužnosnici njihovih općinskih vijeća te njihova izvršna tijela: poglavarstva i sam načelnik, kao i više komisija potrebnih u radu vijeća. Drugim riječima rečeno: općine su se konstituirale. Njihovi dužnosnici su s nakanom da budu temeljito upoznati sa stanjem na svom području, a što je i razumljivo, kako bi njihove odluke mogle biti maksimalno djelotvorne, prikupljali do sada, većma putem dugoselskog Područnog ureda Grada Zagreba, niz relevantnih podataka za svoje djelovanje. Ostvareni su i neposredni kontakti sa **Ivicom Gažijem**, županom matične Zagrebačke županije, kao i sa **Brankom Mikšom**, županom Županije Zagreb, u sklopu koje formalno još uvijek, do konačne razdiobe radi i dugoselski Područni ured. Vijeća su na svoja dva dosadašnja okupljanja potakla i više inicijativa za rješavanje sasvim određenih problema na svojim područjima.

Istodobno valja otvoreno reći da nisu ostvareni potrebni preduvjeti za rad lokalne samouprave, niti je ustrojen do kraja unutarnji sustav naše županije. Još nije definiran i dovršen ustrojstveni okvir za normalno i svakodnevno funkcioniranje. Bitna činjenica je da Sabor tek treba donijeti zakone koji će precizno definirati poslove lokalne samouprave i razgraničiti ih od državne, dakle županijske uprave. Tek nakon toga će naše općine moći donijeti svoje statute, koji će biti i formalno pravni temelj njihova djelovanja. Ti-

me će, kako se očekuje, postati znano i iz kojih izvora i koliko sredstava će biti na raspolaganju neposredno lokalnoj samoupravi.

Kada je riječ o naše tri općine tu situaciju čini složenijom to što to područje formalno više nije u sastavu Grada Zagreba, no zbiljski i upravno jeste. To će najvjerojatnije tako biti i do kraja ove godine. Do tada će imenovane komisije za razdiobu najvjerojatnije obaviti svoj posao te biti provedeno i samo razdvajanje.

Zbog svega toga realno je očekivati da naša lokalna samouprava tijekom ove godine neće moći raditi svojom punom snagom. U tom smislu situacija nije bitno drugačija ni u drugim novoutemeljenim općinama. No to opisano stanje nikako ne može biti, a do sada nije primjećeno da i jeste, opravdanje za nedjelovanje legalnih struktura naših općina. Na dosadašnjim okupljanjima općinskih vijeća uočili smo vidljivu spremnost za djelovanje, spremnost izabranih na proteklom izborima da opravdaju povjerenje koje su im iskazali građani glasujući za njih.

U sve tri općine problemi su uistinu brojni, zahtjevi i htijenja građana također. Zato valja smatrati mudrom odluku sva tri vijeća da svako od njih, zajedno sa svojim novim poglavarstvima, definira svoje razvojne programe, kako bi u sumi problema utvrdili redoslijed aktivnosti i optimalni način njihove provedbe. Za ostvarenje svih postavljenih ciljeva, u ovo naše ni malo lagodno vrijeme, trebat će sigurno puno rada i zalaganja. Dobro je da na to budu pripravnici posebno načelnici i njihova poglavarstva.

Sa sjednice Općinskog vijeća Brckovljani

Sa sjednice Općinskog vijeća Dugo Selo

Sa sjednice Općinskog vijeća Rugvice

OPĆINSKI DUŽNOSNICI

Općina Dugo Selo

OPĆINSKO VIJEĆE:
VLADO ŠANTIĆ, predsjednik
BORIS MAHAČ, dopredsjednik
ALOJZ PERGAR, dopredsjednik

POGLAVARSTVO:
MILIVOJ OBAD, načelnik
JADRANKO ROBIĆ, donaćelnik
NENAD SEDLAR, donaćelnik
IGOR DEKANIĆ
BORIS MAHAČ
FILIP KALAICA
JASMINKA HRUBI
NENAD HALEUŠ
VJEKOSLAV CVIJANOVIĆ

Općina Rugvica

OPĆINSKO VIJEĆE:
IVAN HORVATIĆ, predsjednik

MIJO BIŽEC, dopredsjednik
STJEPAN NOVAK, dopredsjednik

POGLAVARSTVO:
IVAN MUNIĆ, načelnik
JOSIP SVIBOVEC, donaćelnik
STJEPAN FIŠTER, donaćelnik
MARIJA ČESAR
IVAN REMENAR

Općina Brckovljani

OPĆINSKO VIJEĆE:
ZVONKO NOVOSEL, predsjednik
ŽELJKO FUNTEK, dopredsjednik

POGLAVARSTVO:
STJEPAN BELEC, načelnik
DAMIR HOLEK, donaćelnik
MARIJAN KUPESIĆ
ZDENKA SOKOL
JOSIP FUNTEK

Radikalna urbanizacija

Dugoselski kraj doživljava jednu sasvim novu stranicu povijesti. Nikada do sada promjene i mijene ne bihaju toliko brze i intenzivne. Temeljni svega je nagla urbanizacija, praćena velikim prilivom stanovništva. Priliv je bio obilježje tog kraja i posljednjih petnaestak godina, no on je povezano s ratnim događanjima više nego udvostručen. Primjerena usporedba promjena može nam poslužiti i to da je Dugo Selo danas u mijeni u kakvoj je prije tri desetljeća bila Zagrebačka Dubrava te prije petnaestak godina Sesvete. Zagreb se nezaustavljivo širi.

Najtočnije podatke o tom rastu stanovništva sigurno će nam dati naredni popis stanovništva. No sada se možemo poslužiti i drugim dostupnim usporednim podacima, kao i zapažanjima. Broj zahtjeva za izdavanje urbanističkih uvjeta tijekom godine na području bivše općine Dugo Selo, dakle u cijelom dugoselskom kraju, u odnosu na vrijeme prije rata je više nego li udvostručen. Stambena izgradnja ide, dakle, jednim iznimno brzim hodom. Brojne nenasanjene kuće postale su nastanjene novopridošlicama, koje su ih kupile. Zabilježeno je doseljavanje brojnih obitelji.

Nošeni ratnim vjehom tu se naselio znatan broj obitelji pristiglih iz Vojvodine, Kosova i Bosanske Posavine, ali i iz drugih krajeva Hrvatske i BiH. Znatno broj izbjeglica na razne se načine trsi stalno naseliti na ovo područje. Prema grubim procjenama, ukoliko bi se održao ovako brojni priliv stanovništva dugoselski bi kraj za manje od dvadeset godina udvostručio broj stanovnika. To znači,

Kako pred naletom širenja Grada sačuvati tradiciju i vrijednosti ovoga kraja? Nije li kasno za svaki otpor?

da će biti i udvostručen i broj učenika u školama, da će hitno trebati graditi i tri nove školske zgrade. To znači da će i potrebe za zdravstvenim, vrtičkim, komunalnim i drugim uslugama također biti udvostručene. Nadajmo se da će narednih godina taj priliv novih Dugoselaca biti ipak usporeniji nego li što je u trenutno, no sigurno je da će on biti trajno značajan.

Dugo Selo se danas oblikuje kao rubno predgrađe Zagreba, kao njegov istočni ulaz u grad, sa svim ne baš lijepim obilježjima življenja na rubu velikog grada. Veća sreća za njegovo stanovništvo bila bi da se Dugo Selo oblikovalo kao gradić uz rub ili na rubu grada sa svojim vlastitim urbanim i drugim funkcijama manjeg središta jednog kraja, koje bi ipak svojom autonomnošću priječilo njegovo pretapanje u jednu urbanu, pomalo bezličnu i po malo čemu samosvojnu prostornu i životnu cjelinu velikog grada. Dugom Selu ipak nedostaju bitni sadržaji koji bi ga takvim odredili. To su primjerice: srednja škola, tržni centar ili robna kuća, vlastiti prepoznatljiv središnji trg, organizirano i prepoznatljivo obrtništvo, šire znana kulturna institucija, sportska dvorana, snažnije poduzeće od šire gospodarske važnosti, a koje bi isticalo svoju sraslost s tim krajem, riješeno pitanje deponiranja

smeća sa vlastitog područja, primjerena dvorana ili pučki dom za okupljanje građana.

Sve to Dugo Selo danas nema. No s obzirom da to nema ali ima brojnan priliv stanovništva izvanog stanovanja na rubu grada, ničim posebnom ili osobitima u odnosu na većinu ostalih rubnih područja grada od preko milijun stanovnika, s brojnim komunalnim, prometnim i drugim teškoćama. Ta rubnost u odnosu na grad nije onda samo prostorna — nego i duhovna i kulturna.

No što učiniti, i to već danas, da tijek dugoselske povijesti ne krene tim putem? Kako mu se odhrvati?

S time u svezi nameće se i pitanje uređenja same naše države. Može li Hrvatska dopuštati da gotovo četvrtina njenih državljanja živi u samo jednom gradu, tim više ako se ima na umu poseban i nepovoljan geografski oblik naše države. Nastavi li se tako, početkom narednog stoljeća, u Zagrebu će živjeti trećina državljanja Hrvatske. U tome se ne treba dvojiti: sigurno to nije i ne može biti interes Hrvatske države. S tim će se pitanjima uistinu morati pozabaviti i naša državna tijela. Kao željenu posljedicu toga očekujemo i smanjivanje priliva stanovništva na dugoselsko područje. To je prvo. Drugo želja je da rast stanovništva ovoga kraja bude temeljen na obiteljima s brojnom djecom.

Zlatna športska sezona

U povijesti dugoselskog športa prethodna sezona će biti sigurno zapisana zlatnim slovima. Osnovalo je tvrditi da se vjerojatno radi o do sada najuspješnijoj športskoj sezoni. Za to su zaslužna dva dugoselska športska kolektiva: nogometaši i rukometašice. Nogometaši Dugog Sela igrat će naredne sezone u

Regionalnoj nogometnoj ligi, nakon što su uvjerljivo, sa čak sedam bodova prednosti, osvojili prvo mjesto u Prvoj zagrebačkoj ligi. Rukometašice Flex-o-a popele su se također u viši rang natjecanja: u prvu B ligu. U oba se slučaja radi o rangu natjecanja u kojemu je bavljenje sportom veoma slično ozbiljnom poslu.

Poruka čitateljima

S obzirom na to da nije riješeno pitanje stalnog financiranja »Dugoselske kronike« tijekom ove godine ona će izlaziti samo povremeno. Naredni broj najavljujemo za mjesec rujna. Potpunom uspostavom županijske vlasti i lokalne samouprave na dugoselskom području očekujemo da će na trajni način biti riješeno i izlaženje naših novina.

Svim pretplatnicima iz 1992. g. šalje se do daljnjega novine besplatno. No obnovom redovitog izlaženja novina zamoliti ćemo ih da obnove svoju pretplatu.

Molimo čitatelje »Dugoselske kronike« da uvažavaju ovu nemogućnost redovitog izlaženja novina, s nadom da se radi samo o privremenom i prolaznom stanju.

Stjepan Belec,
načelnik općine
Brckovljani

Donosimo koncept razvoja

Općina Brckovljani rasprostire se na području koje posljednja dva desetljeća doživljava intenzivne promjene. Promjene su većma vezane za doseljavanje novih žitelja na to područje. Isto tako taj kraj ima svoju cjelovitost i svoju prepoznatljivost. O tome kako i prema kojim željenim ciljevima će se ubuduće razvijati taj kraj razgovarali smo sa **Stjepanom Belecem**, načelnikom općine.

I Vi kao načelnik činite prve korake lokalne samouprave općine Brckovljani? Koliko ste s njima osobno zadovoljni?

Ti naši prvi koraci ovisili su i ovisi o ustrojstvu Zagrebačke županije, kao i donošenju Zakona o državnoj upravi i lokalnoj samoupravi. Na neke poteze, koji nisu bili učinjeni, trebalo je čekati, no i Županija kreće sa svojim zadacima. Niz okolnosti utječe na to da to ne ide intenzitetom kojega mi očekujemo. Naša općina i mi izabrani u njoj naprosto želimo biti u svojoj funkciji, koja nam je namijenjena zakonom, kao i prirodnom voljom i željom građana. Nestrpljenja ima, međutim određeni poslovi ići će do kraja ove godine, u tzv. prijelaznom periodu, sa zajedničkim postojećim stručnim službama, do konačnog donošenja Zakona o državnoj upravi i lokalnoj samoupravi, odnosno do razgraničenja imovinsko-pravnih odnosa, kao i budućih potreba.

Koji koraci predstoje u aktivnostima dužnosnika Vaše općine?

U svakom slučaju općine i županije su novina s kojom se trebaju suživiti svi naši građani, a i mi koji u tom sustavu obavljamo čelne funkcije. Održali smo i drugu sjednicu našeg Općinskog vijeća. Sada krećemo i u druge aktivnosti, koje nam zakon omogućuje. Sigurno je da ima teškoća, jer neke stvari smo morali prihvatiti onakve kakve jesu. Mi kao novooznanjena općina bit ćemo u djelotvornosti naše lokalne samouprave, znači i načelnik zajedno sa svim ubuduće pratećim, da tako kažem strukturama. A kolike će one biti to se još točno ni ne zna. No suradnja s postojećim stručnim službama. Skupštine grada bit će nužna, kao i sa ostale dvije općine, s kojima ćemo još dogleđno vrijeme dijeliti i prostor u Dugom Selu. Građani u pogledu svojih zahtjeva prema postojećim službama zbog toga ne smiju biti ustegnuti.

Narednih dana će se sastati i novo, privremeno Poglavarstvo općine Brckovljani?

Zaključak već ovog Vijeća je bio da je potrebna operativnost u smislu donošenja određenih zadataka i pripreme za slijedeće Vijeće, koje bi trebalo biti možda u sedmom mjesecu. Rekao sam već ranije da radu treba prionuti što hitnije, a treba u svemu biti i određena učinkovitost. Na Poglavarstvu je da predloži što hitnije koncept razvoja, ali isto tako da rješava prioritete, kao i neriješene stvari iz dosadašnjih potreba, koje su hitne za našu općinu. Navest ću samo problem dovršenja dvorane u OŠ »Stjepana Radića« u Božjakovini, razvod telefonske mreže po cijelom teritoriju naše općine, sigurnije prometnice itd.

Koja su po Vašem sudu temeljna pitanja života općine Brckovljani u narednim mjesecima?

U prvom redu smatram da treba naglasak staviti na jačanje gospodarstva. To jedino nam može biti osnovom za rješavanje cijelog niza drugih prisutnih problema. Posebno izraženi su nam komunalni i prometni problemi. Na našem području ni u obimu niti u kvaliteti nije pokrivena potreba za javnim prijevozom. Rješenje vidim u uvođenju javnog prigradskog prijevoza do Vrbovca. A ZET da pokriva područje prema Lupoglavu i Prečecu, što je nekada i bilo, kao i ostale pravce u općini, gdje je to potrebno i rješivo. Dosta ljudi s područja naše općine radi u gospodarstvu grada Zagreba i u ostalim strukturama, pa moraju koristiti i tri načina prijevoza, a to je u ovo vrijeme, nazovimo minimalnih plaća – veliki teret. Mi sebi u Zagrebačkoj županiji moramo izboriti poziciju ravnopravnosti s ostalim općinama. Uz razvoj koncepcije gospodarstva, što bi morala biti udarna zadaća, idu i sve ostale nadgradnje: infrastruktura, promet, zdravstvo, školstvo, kultura, sport. Svi ti elementi su prijeko potrebni za sadržaj normalnog života naših građana.

Kako Vi iz motrišta svoje općine gledate na ulogu županije?

Smatram da je Zagrebačka županija kao forma jedna koordinacija svih nas, mislim 25 općina, koje prema riječima gospodina Gažija čine zlatni zagrebački prsten. Sigurno je da će teškoća biti. Osnovna će biti nedostatak financijskih sredstava, koja su danas nedostatna u svim sferama. Sigurno ćemo mi to osjećati, a osjećamo i sada. Međutim, program razvoja pokušat ćemo prilagoditi stvarnim potrebama, a iz toga izvući prioritete. Kroz sve to da budemo kao perfierna općina potreban partner gradu Zagrebu, za dobrobit Hrvatske, Zagrebačke županije te miran i zadovoljan život građana općine Brckovljani.

Milivoj Obad,
načelnik općine
Dugo Selo

Očekivanja građana su naše zadaće

Od tri novoutemeljene općine dugoselskog kraja sama Općina Dugo Selo objektivno ima povoljnije razvojne uvjete, i to zbog snažnijih gospodarskih temelja. No to samo postavlja nove zadaće lokalnoj samoupravi jer su tu onda i potrebe i očekivanja veća. O tome kojim pravcem će krenuti razvoj te općine i koji su konačni ciljevi rada lokalne samouprave Općine Dugo Selo razgovarali smo s **Milivojem Obadom**, načelnikom te općine.

Kako Vi osobno, kao novoizabrani načelnik ocjenjujete prve korake lokalne samouprave na području svoje općine? U kojoj mjeri Vas ti prvi koraci ispunjavaju zadovoljstvom i optimizmom?

Lokalna samouprava, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u našoj općini, još je u povoju. Ima još mnogo nepoznanice, koje će se iskristalizirati donošenjem novog Zakona o ustrojstvu lokalne samouprave i uprave, a čije se donošenje uskoro očekuje. No, život teče dalje i ne treba čekati novi zakon, već valja raditi na temeljima onoga što je već poznato, što se već zna. Moram kazati da je općina Dugo Selo bremenita naslijeđenim problemima, ne od jučer, pa će to činiti velik zalogaj za rješavanje. Po prirodi sam optimist i držim da ćemo sve probleme rješavati korak po korak, no uporno i dosljedno.

Što je zapravo do sada učinjeno, a što tek valja učiniti na uspostavi konačnog ustroja Vaše općine kako bi ona mogla djelatno ispunjavati zadaće koje od nje građani očekuju?

Do sada je već dosta učinjeno, međutim to je još nevidljivo, bar što se tiče javnosti i većine građana. Uspostavljeni su korektni kontakti sa Zagrebačkom županijom, poglavarstvom Grada Zagreba, te pojedini ministarstvima i sekretarijatima, a u pripremi je i globalni koncept razvoja našeg područja. Od novoizabranog privremenog Poglavarstva naše dugoselske općine mnogo očekujem. Prvenstvo pri izboru imali su stručnjaci, bez obzira kojoj stranci pripadaju. S tim Poglavarstvom može se mnogo učiniti danas, sutra, prekositra. Ovdje ne smijemo zaboraviti i vijećnike, te predsjednika Vijeća i njegove zamjenike. Držim, da smo zajedno sposobni djelatno ispunjavati sve zadaće koje od nas očekuju građani.

Uspostava ustrojstva Vaše općine tek je okvir i pretpostavka za učinkovito djelovanje. No molim Vas koja su po Vašem sudu pitanja i teškoće općine čiji ste dužnosnik, kojima se Vi kao načelnik kanite posebno baviti i staviti ih u središte svojih radnih obveza?

Već sam prije naglasio velike probleme koji nas očekuju. Međutim, to je u neku ruku i određeni izazov. Sadašnja vrlo tanka materijalna osnova, ne ulijeva previše nade za nekoliko idućih godina. Bio bih prezaodovoljan ako ću uspjeti povećati izvore prihoda, pronaći rješenja ulaska inozemnog kapitala, riješiti očite socijalne probleme, katastrofalne uvjete rada u zdravstvu, prometne i komunalne probleme, te povratiti »image« kako sjedišta općine tako i ostalih mjesta.

Od kakve je važnosti za funkcioniranje Vaše općine Zagrebačka županija i županijski ured u Dugom Selu?

Kako Županija zagrebačka uskladuje interese i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka općina i gradova u sastavu županije, odmah je vidljivo da je potreba općine Dugo Selo da bude usko vezana na tu županiju. Posebno mi je drago da je župan Županije zagrebačke gospodin ing. Ivica Gaži, koji je upoznat sa svim našim problemima i od kojeg očekujemo stvarnu podršku.

U ovom trenutku ne mogu ništa konkretnije kazati o županijskom uredu u Dugom Selu. Njegova uspostava i ustrojstvo se tek očekuje, dakle on još ne funkcionira.

Koliko je u ovom trenutku politički stabilan sustav vlasti u vašoj općini s obzirom da ga čine ljudi različitih političkih stranaka, a time i različitih usmjerenja?

Držim da je taj sustav vlasti svakim danom politički sve stabilniji. Sada zaboravimo na sve napetosti, koje su bile prisutne između određenih političkih stranaka na konstituirajućoj sjednici Općinskog vijeća. Već sam tada nakon mog izbora za Načelnika zamolio sve nazočne vijećnike da zaborave sve dotadašnje trzavice, jer samo svi zajedno, bez obzira na pripadnost bilo kojoj političkoj stranci, možemo rješavati goleme probleme koji nas očekuju.

Što biste rado poručili građanima čiji ste danas načelnik?

Na kraju bih zamolio naše građane da nas ako je potrebno, kritiziraju, upozoravaju, pomažu, predlažu, hvale, da se također, svojim radom i djelovanjem, svaki na nekom svom području, uključe u naš projekt života, da prostor u kojem živimo iz dana u dan postaje sve bogatiji, ljepši i humaniji.

Ivan Munić,
načelnik općine
Rugvica

Poboljšati infrastrukturu

Po svojoj rasprostranjenosti novoutemeljena općina Rugvica zauzima prostor od gotovo polovine bivše dugoselske općine. Skrb o tom prostoru, kojega resi ravnica porječja Save, imat će zbog toga i svojih posebnosti. Teret te skrbi o tom području, koje se tijekom posljednjih desetljeća nije razvijalo onako kako bi to njegovi žitelji željeli, preuzima sada novoutemeljena općina Rugvica. Razgovarali smo s njenim novim načelnikom **IVANOM MUNIĆEM**, inače po zvanju diplomiranim ekonomistom, koji je rođen u Oborovskim Novakima.

Uspostava lokalne samouprave na vašem području bilježi tek prve korake. Kako ste s njima Vi zadovoljni?

Ti prvi koraci su dosta teški. Po mom mišljenju to se nekako sporo, pa i presporo rada. Isto tako ne znam da li za to ima opravdanja. Posebno ako imamo na umu da je od provedenih izbora prošlo već toliko vremena. Ja mislim da je to moralo sa 30. lipnjem prohodati. No od toga, po mom sudu, nažalost, neće biti ništa do kraja godine.

Čini se, dakle, da ne osjećate optimizam u tom smislu?

Ja imam optimizma dovoljno, samo se sporo realizira taj optimizam. Ja nisam zadovoljan sa tempom.

Tko je po Vašem sudu krivac te sporosti? Mislite li da se radi samo o sporosti na našem području?

Prema saznanjima koje imam i drugdje je otprilike tako, s time da je kod nas i teže, jer se izdvajamo postupno iz grada Zagreba, tako da je tu prisutan i dualizam. To još više otežava našu situaciju. Lakše je u tom smislu u susjednoj Zeleni ili Vrbovcu, gdje je situacija danas jasnija i jednostavnija.

Što je ipak do sada učinjeno na planu lokalne samouprave?

Stalno i redovito održavamo koordinacije na kojima se ozbiljno razmatraju sva pitanja važna za uvođenje samouprave u naše tri općine. Održali smo po drugi puta i sjednicu našeg općinskog vijeća, s time da ćemo na narednoj donijeti i akte potrebne za naše funkcioniranje. Najvažniji je tu, dakako, statut naše općine. No ponavljam kako mislim da se to presporo odvija. Ima tu i neraščišćenih stvari, u prvom redu oko našeg financiranja. Mi kao općina još danas ne znamo ni s kojim ćemo sredstvima moći raspolagati i od kuda će nam ona dolaziti. Imali smo u Skupštini grada sastanak sa gospodinom Mikšom, gradonačelnikom Zagreba, u nazočnosti našeg župana gospodina Gažija, u svezi diobe sa Zagrebom. Dogovoreno je da će se formirati posebne komisije, koje bi to trebale napraviti. O radu tih komisija i njenoj ekspeditivnosti ovisi i početak te naše samouprave.

Koji problemi na području vaše, rugvičke općine, traže urgentno rješavanje?

Glavni problem mogu tri puta ponoviti: zapostavljena infrastruktura, infrastruktura, infrastruktura. U prvom redu je to voda, koje veći dio godine stanovništvo tog područja nema dovoljno, u kojoj oskudijeva. A kako je bez vode ne treba se puno objašnjavati. Pradoksalno je ali istinito da mi uz Savu nemamo vode. Drugi problem je neadekvatna električna mreža. Električna mreža je stara nekoliko desetljeća i rađena za nekadašnje vrijeme, kada je bilo i manje strojeva i manje stanovnika na tom području. Potreba i zanimanje građana za telefonima je također velika. S tom akcijom mi krećemo već ovih dana. Pregovori s HPT-om su već započeli. Akcijom kanimo obuhvatiti cijelo područje rugvičke općine. Važno pitanje za naše područje, s obzirom na raspršenost i brojnost naselja, je i osnivanje mjesnih odbora. To nam kao važan zadatak također predstoji. Morat ćemo više brige posvetiti i prometnicama na našem području, čije je stanje sve prije nego li zadovoljavajuće. Veliki problem nam je i škola, koja je premla za veliki broj učenika, a koja je već i dotrajala. Plan početka izgradnje nove škole također nije ostvaren. Imamo javni prijevoz. No trebalo bi sa ZET-om sinhronizirati vozne redove linija za Jezevo i Oborovo.

Kako gledate na brojno i intenzivno doseljavanje na područje vaše općine, posebno od Ivanje Reke prema Rugvici? Tu svaki dan nikne po jedna nova kuća.

To je zapravo normalna pojava oko svih gradova koji se šire zahvaćajući svoju okolicu. Slične situacije su i u gradovima u svim dijelovima svijeta. To se objektivno ne može sprečavati.

Od kakve će važnosti biti za vašu općinu buduću županijski ured u Dugom Selu?

Pitanje županijskog ureda i njegove uspostave je izvan kompetencije naših općina. Naše pitanje je samo koliko će država prenijeti vlasti na lokalnu samoupravu, na razinu općine.

Nositelji funkcija i u rugvičkoj općini su različitih političkih stranaka. Koliko je stabilna ta koalicijska?

Ja do sada, čitav svoj vijek, nisam bio angažiran ni u jednoj partiji, ni u jednoj stranci. Za mene je svatko dobro došao kojoj god on stranci pripadao, ako je njemu interes napredak tog kraja i ako voli taj kraj. Napredak našeg kraja je i napredak cijele države.

Razgovor s Ivicom Gažijem, županom Zagrebačke županije

DUGO SELO - BUDUĆE VAŽNO URBANO SREDIŠTE

IVICA GAŽI, župan Zagrebačke županije i saborski zastupnik, je čovjek bogatog životnog, gospodarskog i političkog iskustva. Mjesto župana preuzeo je nakon obavljanja dužnosti predsjednika Hrvatske gospodarske komore. Zanimajući se za uspostavu novog županijskog sustava, te mjesta i uloge dugoselskog kraja u njemu, zamolili smo gospodina Gažiju za razgovor. Razgovor je voden u Vrbovcu, odmah nakon što je župan otvorio izložbu proizvoda vrbovečkih obrtnika.

Gdje vidite mjesto i koje je značenje dugoselskog kraja u sustavu novoutemeljene Zagrebačke županije?

Sada kod inventure naših općina, a iz ranijih još saznanja možemo konstatirati da nam je Dugo Selo bilo nekako najzastupljenije, odnosno možda najmanje razvijena općina u ukupnom zagrebačkom okruženju. Vrlo je interesantan podatak da je i naseljenost, posebno dijela uz Savu slaba. Čak je i opala. Tako da je to kritika ne samo politici Dugog Sela nego i politici Grada Zagreba, da si je dozvolio da na svom rubnom području ima tako slabu naseljenost, a istovremeno su se gradila umjetna naselja oko grada. Karakteristično bijaše da pokraj velikog drveta, velikog oraaha ili hrasta, oko njeega ništa drugo ne raste. Tako je to bilo i u Zagrebu, u kojem su nicala velika umjetna naselja sa danas velikim problemima, kao Dubrava sa 120 tisuća stanovnika. Po mom mišljenju trebali su se oko Grada Zagreba razvijati gradići sa primjerenih 20 do 30 tisuća stanovnika, koji bi bili idealna i humana mjesta i za život i za razvoj, a posebno za ono što mi danas hoćemo: srednja i mala poduzeća, gdje bi ljudi sigurno mogli bolje, humanije i jeftinije raditi i živjeti. Perspektiva Dugog Sela i njegove okolice je da se ono razvije u gradić sa svim urbanim funkcijama. To je mislim i jedna zakonitost suvremenog razvoja, jer takve urbane jedinice, to ponovo naglašavam, predstavljaju idealna mjesta i za rad i za zadovoljavanje svih osnovnih životnih potreba. Držim da si u tom smislu ni Zagreb ne smije dopustiti da postane mamutska urbana cjelina s problemima koje će veoma teško ili nikada uspjeti onda rješavati. Da se primjerice stotinjak tisuća stanovnika Dubrave raspislo uokolo po gradićima uokolo Zagreba mi bismo danas imali primjerene gradiće, primjerenu infrastrukturu, ljepši i funkcionalniji grad, a ne zaštićeni centar.

Svoj odnos prema Gradu Zagrebu, na koji je mnogostruko i neposredno vezano Dugo Selo, od sada će ono temeljiti zapravo na odnosu Zagrebačke županije prema Gradu Zagrebu. Kakav suodnos kani Zagrebačka županija graditi prema Gradu Zagrebu?

U našoj politici županije mi ne pravimo posebne granice između Grada i njegove okolice, dakle Zagrebačke županije. Granice praktički neće postojati. Sve gradske institucije, gradski zavodi i institucije biti će praktički jedinstveni i za Grad i za Zagrebačku županiju. Ali istodobno želimo naglasiti i tu svoju posebnost, identitet tih mjesta uokolo Grada. Dakle, Dugo Selo, da tako kažem, neće biti periferni prirepak Zagreba, nego se treba razvijati kao Dugo Selo i kao partner, i onda se kao takvo povezivati sa samim gradom, odnosno s njegovom infrastrukturom. Ne da Dugo Selo postane bezimeno u tom gradu. Treba graditi i svoju gospodarsku infrastrukturu i svoja kulturna obilježja. Dugo Selo ima svoju kulturu, svoju bogatu povijest, svoju tradiciju, svoju prepoznatljivost od posavskog prema brežuljkastom dijelu. Sve su to vrijednosti koje čine i sam grad bogatijim, vrednijim i zanimljivijim. Ako pak grad sve to samelje i ujednači onda će i on sâm biti i postajati sve više bezličan. To nam se možda već i dogodilo sa Sesvetama, Markuševcem, podsljemenskim dijelom, tako da su ta naselja i njihove posebnosti već gotovo nestale. Razvijanjem lokalnih, tradicionalnih, običajanih i povijesnih osebina mi činimo ukupan prostor bogatijim.

Vi ste dobar poznavatelj dugoselskog kraja. Kako ocjenjujete razvoj

Župan Ivica Gaži

ne, a posebno njegove gospodarske mogućnosti?

Tu postoji jedan nerazumni nesrazmjer. Dugo Selo ima izuzetne razvojne mogućnosti. Tu je rijeka Sava sa mogućnošću gradnje riječnog pristaništa, željeznica, auto cesta, svega 20 kilometara od Zagreba, vrlo dobra infrastruktura. No usprkos tim komparativnim prednostima, za razliku od drugih mjesta, pa i Vrbovca u kojem se nalazimo, ta druga mjesta imaju daleko razvijeniji obrt i razvijeniju privredu nego li Dugo Selo. U svakom slučaju povoljniji prometne infrastrukture Dugog Sela treba tek početi primjerno koristiti. Mislim da će Dugo Selo postati mjesto važno za poslovnu infrastrukturu grada Zagreba. Važan je tu i potencijal poljoprivrede, jer je to prvi prostor pred grada na kojemu se može odvijati ozbiljnija proizvodnja hrane za potrebe grada. To je ravničarski dio koji može dati znatne količine hrane. Brežuljkasti kraj može ustrojiti vrlo atraktivnu turističku ponudu. Mudro bi bilo prionuti više i voćarsko-vinogradarskim proizvodnjama, koje dođu traže više ljudskog rada, no koje mogu dati i adekvatnu zaradu.

Koje su zapravo poveznice unutar istočnog dijela županije? Što po Vašem sudu istinski povezuje vrbovečki, zelinski i dugoselski kraj?

Cijela naša županija, mada je praktički razbijena u dva dijela; samoborski dio, Jastrebarsko i Zaprešić kao jedan geografski kompleks i ovdje Dugo Selo, Vrbovec i Zelina kao drugi kompleks nju ipak povezuje jedinstvenost. Jedinstvena je problematika svih tih općina. Ta nit, među njima je teritorijalno prekinuta gradom, ali to ne znači i neki zbiljski prekid veza. Mi se nećemo odricati grada Zagreba, on je i naš, on je svojina te svoje okolice koja ga je i gradila i hranila, i koja je njegovo pravo korištenje. Zbog toga i sjedište naše županije, sa svim njenim funkcijama ostaje u Zagrebu, ne da radi za grad Zagreb, nego da radi za svoju okolicu. Dakle, mi nećemo imati nikakove kapitalne akcije u samom gradu, mi u njemu imamo samo upravni dio, a sve ostalo će biti podređeno radu i investiranju u ovim našim mjestima, razvoju tih novih općina, razvoju sjedišta bivših općina, kao budućih gradova ili gradića. Raditi ćemo u funkciji tih mjesta. Preko naše županije nastojati ćemo i popraviti image tog našeg područja. Primjerice daleko se više čuje za Istarsko, Zagorsko i Sla-

vonske, a Prigorje kao da je u snjeni, kao da ga onda ni nema. Mi moramo afirmirati i to Prigorsko. Ne radi suprotnosti sa drugim regijama, nego kao doprinos bogatstvu života i bogatstvu naše države.

Iz Vaših riječi se razumijeva da će u Dugom Selu biti i županijski ured. Kada će on poostati djelatna?

Mi ćemo te upravne poslove vlasti nastojati što više decentralizirati. Mislim da ćemo raditi s onom biblijskom dogmom da služimo da bismo mogli vladati. Zatim ćemo sve funkcije nastojati maksimalno raspodijeliti na terenu, s time da se u središtu županije događala koordinacija i pomoć toj našoj lokalnoj samoupravi. Nije smisao u tome da mi budemo vlast nad općinama nego da budemo u službi tih općina, jer smo preko njih u službi građanstvu i u službi razvoja, što je zapravo i naša temeljna zadaća. Što se pak tiče početka rada tog županijskog ureda mogu reći da je za sada dogovoreno sa gradom Zagrebom da se sve funkcije odvijaju u dosadašnjem područnom uredu Gradskog poglavarstva sve do kraja ove godine, mada ćemo taj rok nastojati i skratiti. Bitno za nas je definiranje i donošenje Zakona o upravi i lokalnoj samoupravi, da se do kraja jasno razjasni što spada u općinu, a što u samu županiju, kao i to koji će poslovi ostati u gradu.

Kada bi po Vašoj procjeni ta zakonska regulativa mogla biti zgotovljena?

Po jednom očekivanju to bi trebalo biti već u srpnju, no tu se radi o složenom problemu. Donošenjem tog zakona se zadiru u područja gotovo 400 drugih zakona i propisa, koje također treba doradivati, da bi taj cijeli sustav mogao biti i formalno učinkovit. Ja se nadam da ćemo do jeseni uspostaviti te relacije. Život zbog toga, sigurno je, neće stati. Sve će funkcionirati kao i do sada, s time da gradimo istovremeno i lokalnu samoupravu i državnu upravu.

Koje aktivnosti lokalne samouprave, ako možete reći i preciznije za tri dugoselske općine, će podržavati i poticati županijska vlast? Kada je riječ o uspostavi lokalne samouprave tu na našem području ipak je nešto složenija situacija nego li u Zelini ili Vrbovcu, s obzirom na uključenost u sustav grada Zagreb.

Mi zapravo imamo različita iskustva u okviru županije. Tu su bile bivše općine, gradska uprava, pa čak i općina Jakovlje, iz bivše općine Do-

Zagrebačka okolica tek treba ostvariti svoju širu afirmaciju u Hrvatskoj.

I državnu upravu i lokalnu samoupravu treba strpljivo graditi. Nove općine bitno drugačije od nekadašnjih.

nja Stubica, koja je danas opet druga županija. Imamo dakle svih mogućih modela. Jasno onda da vlada neka, da tako kažem, i nervoza, jer novozabrani načelnici općina, razumije se, htjeli bi opravdati povjerenje koje im je dalo građanstvo na izborima, pa bi htjeli nešto i pokazati. To je prvo. Drugo je što, čini se, ljudima nije sve jasno. Neki misle da su općine ono što su bile i ranije. Tu se situacija bitno promijenila. Čini mi se da drugačije ne može ni biti, ako smo išli na taj model europske uprave i samouprave. Onda je razumljivo da država ne može izravno komunicirati sada sa gotovo 500 općina u Republici, nego da će tu koordinaciju i to usmjeravanje biti preko županija. Po mom osobnom mišljenju sve ono što znači mikro probleme ili probleme mjesta, probleme građanstva, koji žive na određenom prostoru, to treba biti i skrb tih općina. One trebaju osmišljavati život i rad u tim svojim mjestima. One neće imati snagu da rade infrastrukturu, da rade ceste i prometnice, da se bave problemima školstva, ili problemima gospodarstva – tu su preslabe. Ali to ne znači njihov pasivan odnos prema tim problemima. Mi želimo po prilici to da ideje i poticaji razvoja proizlaze iz tih općina. Mi ćemo onda, ako imamo tako mobilizirane zahtjeve i ideje, pomoći da se one i ostvare, da nađemo kapital, da nađemo partnera, da ih povežemo, da ih pomognemo putem različitih fondova. Na svom dijelu posla obje strane moraju dakle djelovati zajednički i ja očekujem da će tu akcije općina i županija biti do kraja usklađene. Naš interes je razvoj tih općina. Mi nemamo drugih interesa. Naše ogledalo onoga što smo učinili bit će zapravo te općine.

Većinu u županijskoj vlasti ima HDZ. Istodobno prevlast u tri dugoselske općine ima blok stranaka. Ne bojite li se da će zbog tako različitog političkog određenja županijske vlasti i lokalne samouprave ta suradnja biti otežana, pa onda i manje djelatna?

Ja polazim od jedne dobro usklađene i skladne atmosfere koja je pokazana na prvoj konstituirajućoj Skupštini naše županije. Ja sam bio izabran za župana gotovo jednoglasno, što znači da su me podržali i predstavnici oporbe. To nameće i sam pristup problemu. Ozbiljno naglašavam da u tim egzaktim poslovima: cestama, školstvu, zdravstvu, komunalnom sustavu, gospodarstvu: prak-

tički nema mjesta za stranke. Želio bih mobilizirati ljude da služimo na dobro građanstva, da ostvarujemo njihove potrebe i očekivanja. Svi vijećnici koji su u županijskoj skupštini, a preporučio bih da tako bude i u općinskim vijećima, su u službi građanstva. Njihove stranačke pozicije, borbe i gledanja, kao alternative za rješavanje nekih problema neka budu prisutne, neka bude i ta međustranačka kontrola i konkurencija ideja, neka to bude bogatstvo, i neka to završava jednim konstruktivnim učinkom. Naše građanstvo traži učinak, traži da se neke stvari pokrenu, naprave, da se bolje i bogatije živi. Protiv toga sam da se kroz to propagiraju stranke. Kod nas još uvijek postoji politička nezrelost da mijesamo određene pojmove, da je važno iz koje je tko stranke a ne ono što govori i radi. Ako je tvoja ideja bolja i djelotvornija onda ćemo je prihvatiti i međusobno se kontrolirati. No sve treba biti povezano s odgovornošću. Mi sada imamo jedno izraženo stranačko kritiziranje, iza kojeg nema spremnosti da se onda učini nešto bolje. Mislim da je osnovna stvar demokracije odgovorno ponašanje. Ja moram najprije svoj posao raditi kako treba da bi mogao kritizirati nekiji tui posao. Lakše je neodgovorno pričati nego li se odgovorno postaviti prema poslu. Bitna naša civilizacijska norma mora postati da poštuemo posao. Time što ljude danas oslovljavamo sa gospodin a ne s družemo nismo riješili problem.

Gospodine župane, želite li moći biti izvan okvira ovih pitanja nešto poručiti čitateljima dugoselskog kraja?

Ja sam, moram to reći iz tog kraja zet, a duغو sam radio i u Agrokombinatu u Božjakovini, i niz godina sam povezan sa prilikama tog kraja. Mislim da ćemo se truditi da napravimo jednu prijelomnu situaciju i novu poziciju u okviru novoutemeljenih općina. Meni je drago da su formirane na postojeći način nove općine i ja vjerujem da će se tu uspostaviti i nova žarišta života i razvoja, posebno tu mislim na općine Rugvica i Brckovljani. Njihovim razvojem jačati će pozicija i samog Dugog Sela. Želio bih da Dugo Selo što skorije dobije i svoj srednjoškolski centar, jer će ga i to učiniti središtem i gradićem, kao i to da ima jednu prikladniju robnu kuću. Ti će sadržaji i sami po sebi razvijati Dugo Selo kao jedan gradić, kao središte kakvo Dugo Selo zasluđuje da bude.

STALA GRADNJA DVORANE

Samo spomenik početku gradnje ili slijedi dovršenje?

Stala je gradnja školske dvorane u Božjakovini. Već nekoliko mjeseci ništa se ne radi. Vrata na ulazu u to gradilište su razvaljena. Učenici se u vanškolskim satima zato mogu slobodno penjati po građevinskoj konstrukciji tog zdanja, dakako uz rizik mogućih tragičnih posljedica. Informaciju o tome zašto je stala izgradnja nismo mogli dobiti ni u samoj školi, ni u područnom uredu Dugo Selo.

U našim novinama mi smo završetak izgradnje bili najavljivali za početak upravo završene školske godine, pa potom početkom kalendarske godine. Danas pak, ne najavljujući ništa, bilježi-

mo samo da je taj završetak neizvjestan.

Graditelj dvorane je poduzeće Dom. Početak izgradnje utemeljilo je i ugovorilo Izvršno vijeće SO Dugo Selo. Prestankom postojanja zasebne dugoselske općine skrb o tome prenijeta je na Skupštinu grada, koja opet novouspostavljenim županijskim ustrojstvom biva oslobođena brige i za tu izgradnju. U međuvremenu je i u poduzeću Dom došlo do temeljitih kadrovskih promjena.

Tehnički rukovoditelj Doma Stjepan Strahija je na upit kada će biti nastavljeni radovi odgovorio da ni sam ne zna, jer za nastavak nema novaca. Bivše

dugoselsko Izvršno vijeće je znatan dio te izgradnje Domu platilo obveznicama, koje su, prema riječima našeg sugovornika, prazan papir, koji im nitko ne želi otkupiti i pretvoriti u novac. Zbog toga Dom da bi okončao izgradnju te dvorane potražuje još domaće valute u vrijednosti od oko 300 tisuća njemačkih maraka.

S obzirom na to da je školstvo u nadležnosti županijske vlasti njezina će biti i obveza da se ozbiljno pozabavi spornim pitanjima te izgradnje te da, o svemu istinito obavijesti javnost, a posebno žitelje Brckovljana i one čija djeca polaze tu školu.

Halo za cijelu Posavinu

Poglavarstvo općine Rugvica, bez puno oklišanja, predvođeno načelnikom Ivanom Munićem, krenulo je u akciju uvođenja telefona, na cijelom području te općine, u svako od naselja, ako u nje-mu bude zainteresiranih i spremnih platiti zadanu cijenu koštanja. Dogovori s HPT-om već su učinjeni. Poglavarstvo jedino može posredovati s HPT-om. Uvjeti plaćanja, koje je utvrdio HPT su slijedeći: 1.400 DEM, po kupovnom tečaju Narodne banke Hrvatske na dan uplate, ako se cijeli iznos plaća odjednom. Ako je plaćanje u više rata onda je cijena 1.700 DEM, s time da se rate također uplaćuju na isti način u dinarskoj protivvrijednosti. Obveza zainteresiranih domaćinstava je uplata utvrđenih i ugovorenih iznosa, dok su sva ostala tehnička i izvedbena pitanja u nadležnosti HPT-a. S akcijom se kreće ako se na cijelom području javi najmanje 600 zainteresiranih. Istodobno poglavarstvo te općine procjenjuje da će biti i do tisuću zainteresiranih. HPT svojim ugovorom sebe obvezuje da će uplatitelji moći razgovarati iz svojih domova najdulje 17 mjeseci nakon uplate posljednje rate. Ovih će dana svim domaćinstvima na području općine Rugvica biti podijeljeni anketni upitnici, da se vidi moguć odziv po naseljima, a ubrzo potom stići će i ugovori HPT-a. Radi se o akciji koja je već praktički započela. Pravi njen plod vidjet će se najvjerojatnije sredinom 1995. g., kada će i taj kraj postati telefonom povezan sa svim dijelovima svijeta.

Prigoda za posavski vodovod

Sigurno najizraženiji problem općine Rugvica je u ovom trenutku opskrba vodom. Malo je čudnovato, ali istinito, da taj kraj tik uz Savu nema vode. Vode je vazda, stoljećima tu bilo, sve do prokapanja kanalske mreže prije nekoliko godina, kojom je razina podzemnih voda značajno snižena te ubrzano njeno otjecanje. Tako taj kraj, unazad nekoliko godina, godišnje po nekoliko mjeseci nema dovoljno vode, ni za najnužnije potrebe. A i ona voda koja se koristi zbog svoje slabe kakvoće bolje da se za piće ne koristi. Poglavarstvo općine Rugvica kani zato poduzeti akciju da se taj problem, ako već ne riješi za cijelo područje te općine, na kojemu još ne postoji vodovodna mreža, onda bar za veći dio.

Rezultat razgovora načelnika te

općine u zagrebačkom Fondu za stambeno i komunalno gospodarstvo je izražena spremnost fonda da plati tu akciju. Fond je spreman platiti 70 posto cijene vodovodne mreže, uz uvjet da općina ili točnije građani, plate dio od 30 posto. Da bi se akcija prove-la i ispitala spremnost građana i za to ulaganje valja najprije točno znati koliko iznosi novca tih 30 posto. Zbog toga najprije slijedi izrada proračuna tog programa, kako bi traženje od građana bilo jasno i precizno.

No nekako se najdalje s tom akcijom došlo u Jezevu, za čiju vodovodnu mrežu je već izrađen i projekt, a postoje već i tehničke pretpostavke za provlačenje cijevi ispod auto ceste. Tamo će zato vodovod biti već uskoro izgrađen.

Kada nova crkva u Ostrni?

No, bude li sve teklo prema planu i kako je zamišljeno slijedeće godine, nakon gotovo jednog stoljeća, na dugoselskom će području započeti gradnja i jedne nove crkve. Radi se o gradnji crkve u Velikoj Ostrni. Nakon što bi se izgradila crkva tamo bi bila osnovana i nova župa. Bude li se poštovala tradicija to će biti crkva Svetog Florijana, jer tamo u blizini postoji već niz desetljeća i kapela posvećena tom svecu. Glavni razlog za izgradnju te crkve u Velikoj Ostrni je sve veći broj stanovnika i sve veći broj vjernika na tom području, s time da će se taj broj sigurno i trajnije stalno povećavati.

Crkva će se graditi na zemljištu u

društvenom vlasništvu, na kojemu općinska vlast ima pravo korištenja. trenutno je pri kraju postupak prenošenja vlasništva na dugoselsku župu, koja će biti i pokretač te gradnje. Mjesto izgradnje u Velikoj Ostrni biti će staro nogometno igralište, zapravo zemljišna depresija uz glavnu prometnicu. Dugoselski župnik Ivica Lovrečić, koji o tome skrbi, rekao nam je da se radi tek o započetim pripremama za izgradnju. Kada župi bude i formalno dodijeljeno zemljište naručiti će se projekt i prionuti ishođenju građevinske dozvole. Potom pak će trebati puno truda i napora učiniti da se s raznih strana prikupi novac za tu izgradnju.

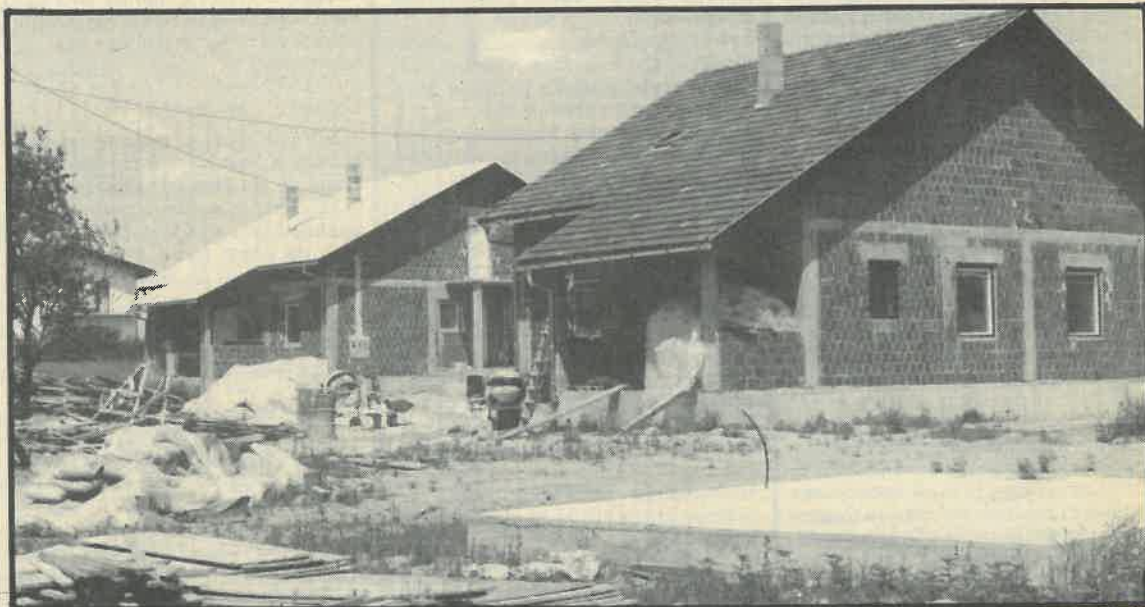
Novo ustrojstvo vatrogastva

U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i na temelju novoga Zakona o vatrogastvu, koji je donešen u Saboru nedavno: krajem svibnja, i dugoselsko vatrogastvo ima obvezu ustrojiti se prema novim načelima, a i sadašnjim potrebama. Budući da je bivša općina Dugo Selo podijeljena na tri novoutemeljene općine, nametnulo se pitanje na koji najbolji način ustrojiti sadašnje vatrogastvo: da li za svaku novu općinu utemeljiti zasebni vatrogasni savez ili da sva vatrogasna društva i nadalje budu u jednoj vatrogasnoj zajednici. S ciljem razrješenja tih dilema upriličena je i sjednica s čelnicima novih općina.

Vatrogasno Načelnništvo upoznalo je tada nazočne sa sve prije nego li jednostavnom situacijom u dugoselskom vatrogastvu, posebno kada je riječ o uspostavi suvremene, dobro opremljene i djelatne vatrogasne udruge. Povezano s time raspravljeno je o tome što se gubi, a što dobiva cijepanjem postojećeg sustava. Nakon podulje diskusije zaključeno je da se pristupi utemeljenju vatrogasne zajednice u čijem sastavu bi bila sva postojeća vatrogasna društva dugoselskog kraja. Ta će zajednica, kao i do sada, koordinirati sve vatrogasne aktivnosti svih vatrogasnih dru-

štava i općinskih vijeća, odnosno općinskih poglavarstava. U tome smislu prilazi se i izradi Statuta vatrogasne zajednice, koji bi bio temelj za sprovođenje svih aktivnosti. U svezi toga Načelnništvo Operativnoga područja Dugo Selo donijelo je i odluku o ustrojstvu Skupštine Vatrogasne Zajednice općina Brckovljani, Dugo Selo i Rugvica, te utvrdila kriterije biranja zastupnika u nju, kao i broj članova Upravnog i Nadzornog odbora. Na načelima demokratskog odlučivanja dobrovoljna vatrogasna društva imaju obvezu donošenja i potpisivanja odluka o ulasku u tu vatrogasnu zajednicu. No njihova aktivna obveza nikako ne smije biti samo formalna. Zastupnici tih DVD-a imaju obvezu i angažiranog djelovanja na protupožarnoj zaštiti i jačanju vatrogasnog ustrojstva, smatrajući samorazumljivim i njihovo djelovanje u drugim društvenim zbivanjima. Sa svim bitnim pitanjima rada i djelovanja dobrovoljnih vatrogasnih društava ona će biti upoznata nakon formiranja Skupštine Vatrogasne zajednice tri dugoselske općine i skupštine Vatrogasne zajednice Zagrebačke županije. Ta tijela će sigurno trasirati osnovne pravce djelovanja i dugoselskog vatrogastva.

Josip Kešlin

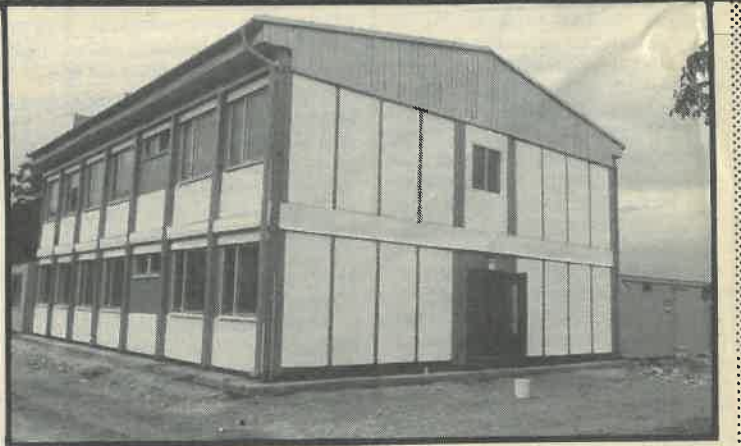

Kuće u Oborovu

Caritas gradi

Pomoć Caritasa Zagrebačke nadbiskupije djelatna je u Hrvatskoj na više stotina gradilišta, na kojima se grade ili popravljaju ratom porušene kuće. Dio te pomoći ostvaruje se i na dugoselskom području. Upravo se ostvaruje planirana izgradnja devet obiteljskih kuća, istog izgleda i veličine 8 puta 11 metara, zajedno s gospodarskim objektima. Pet tih kuća bit će u Oborovu, tri u Rugvici i jedna u Prevlaci. Gradilišta za te kuće dodijelila je besplatno sada već bivša Skupština općine Dugo Selo. U jednu od tih kuća u Oborovu uselila je obitelj s petero djece, druga je spremna za useljenje, treća se gradi, a izgradnja četvrte započinje ovih dana. U sve te kuće predviđeno je useljenje obitelji koje će biti u stanju svojim radom o sebi u cijelosti skrbiti.

U Lupoglavu pak, na crkvenom zemljištu, privodi se kraju postavljanje zdanja sastavljenog od 28 kontejnera. Bit će to zdanje s komunalnim pri-

Montažno zdanje u Lupoglavu

ključcima i uređenim okolišem, namijenjeno boravku djece tijekom ljetnih praznika. Predviđeno je da će tijekom ljeta tu po 15 dana boraviti djeca izbjeglica i prognanika, u jednoj grupi njih do 40-tak. Za tu djecu će Caritas imati pripravljen i cjelodnevni program.

Zanimljivo je spomenuti da su ti kontejneri dopremljeni iz Češke, gdje su već bili korišteni na sličan način, te da predstavljaju donaciju Hrvatskoj od Austrijskog Caritasa.

Sličan sklop od 20 kontejnera po-

stavljen je i u župskom dvorištu u Nartu. I tu se radi o objektu privremene prirode. No u njega će zbog korištenja i tijekom zimskih mjeseci još trebati uvesti plin. Objekat je namijenjen za smještaj starijih prognanika, za 24 starije osobe.

A sve to što Caritas Zagrebačke nadbiskupije gradi u dugoselskom kraju je pomoć Hrvatskoj od Austrijskog Caritasa. A sav građevinski nadzor nad tim gradnjama obavlja za Caritas Damir Foretić, inače i sam nastanjen u Dugom Selu.

NAJVEĆI U HRVATSKOJ

Da danas u Hrvatskoj nemamo velikih izbjegličkih i pograničnih centara onda bismo o Centru Stančić pisali kao o najvećoj socijalnoj ustanovi u Hrvatskoj. No kada je riječ o skrbi za mentalno retardirane štitenike onda je to danas najveća ustanova takve vrste u Hrvatskoj. U njoj danas živi 520 štitenika. O njima skrbi ukupno oko 300 zaposlenih. Primjereno mentalnim i drugim sposobnostima za štitenike je organiziran cjelokupni život i skrb u Centru. Dio štitenika i radi i uči u toj ustanovi, dio to čini u suženoj mjeri, a dio njih samo živi i postoji. Gotovo polovina štitenika nije u mogućnosti samostalno se kretati i samostalno uzimati hranu. Zbog siromaštva u društvu u ustanovu u zadnje vrijeme dolaze samo najteži slučajevi, mahom djeca koja nisu samopokretna. Skrbiti o takvim osobama uistinu nije lako te obavljanje tih poslova traži ljude izraženih pozitivnih karakternih osobina i duboko humanih nazora.

Svake godine ta ustanova organizira svoj Dan Centra Stančić. Ove je to godine bilo 10. lipnja 1993. Tog dana se u toj ustanovi okupi i znatan broj gostiju, za koje se pripravi poseban program, u kojemu su izvođači sami štitenici, kao i izložbe onoga što su oni tijekom godine radili i izradivali. Tom smo prigodom i razgovarali s BOŽOM SVIRACEM, ravnateljem te ustanove. Ravnatelj je pozdravljajući goste naglasio da ustanova čini maksimum zalaganja da život njihovih štitenika, i u ova ratna vremena bude život dostojan čovjeka. Uspriko brojnim teškoćama ustanova je uspjela od početka ove godine zaposliti 80 novih djelatnika, te tako nadoknadila manjak radnika. No broj zaposlenih u odnosu na broj štitenika još uvijek zaostaje za normativima iz nama blizih i bogatijih zemalja.

Gosti i štitenici na prigodnoj priredbi

U ustanovi živi i desetak štitenika iz drugih država bivše Jugoslavije. No i iz Hrvatske ima štitenika u ustanovama tih novih država. Razmjene su već učinjene sa Slovenijom. Pretpostavlja se da će one postati ostvarive i s ostalima.

Ravnatelj Božo Svirac

Od ove godine startala je ustanova i s uzgojem vrta za svoje potrebe, na površini od 4 jutra, a s više brige se gospodari i sa šumom u sklopu te ustanove.

Stančić, kako tu ustanovu jednostavno i kratko običavaju nazvati žitelji dugoselskog kraja, je na tom prostoru već blizu pola stoljeća. Kroz to vrijeme ustanova je rasla i u svoju životnu okolinu, koja od nje ima i koristi, i to posebno oni koji su u njoj zaposleni.

Dio vanjskog prostora ustanove

Krštenje i krizma

U župnoj crkvi u Božjakovini 30. svibnja 1993. godine upriličeno je zanimljivo krštenje. Novokršteni i krizmanici bijahu štitenici Centra za rehabilitaciju djece i omladine Stančić. Radilo se o 11 štitenika te ustanove u dobi od 8 do 20 godina, koji su teže mentalno retardirani i koji nisu mogli u potpunosti biti svjesni tog događanja. No oni su kršteni na traženje i na vjeru svojih roditelja i kumova. Sam čin krštenja i krizme obavio je pomoćni biskup zagrebački Marko Čulej, uz nazočnost još četiri svećenika, među kojima i domaćeg župnika Drage Mostečaka, koji je sve to pripremio. Inače Centar Stančić proveo je među znatnim brojem roditelja štitenika anketu, kojom ih je upozorio na mogućnost i vjerske

Krštenje i krizma štitenika

edukacije njihove djece. Dakako, uz njihovu suglasnost. U novije vrijeme unutar te ustanove omogućeno je svim štitenicima da u potpunosti i u suradnji sa svojim roditeljima i sve-

ćenicima mogu zadovoljavati i svoje religiozne potrebe. Plod toga bijaše i ovo krštenje nakon kojega je u ustanovi pripravljeno malo prigodno slavlje.

S mišlju na novu školsku godinu

Iako ni ova školska godina još uvijek nije u potpunosti završila, već su naveliko počele pripreme za onu slijedeću. Osim škola koje već po prirodi posla imaju najviše briga s ovim pripremama, najoprečeni su roditelji koji moraju upisati djecu u srednju školu i već po pravilu pronaći »sigurnu vezu«, koja će ispraviti u trenu što su mamini i tati- ni ljubimci zabrljali tokom višegodišnjeg školovanja i upisati ih tamo gdje žele. Na sreću, ili možda bolje rečeno na- žalost, Dugo Selo još uvijek nema srednju školu, pa su i ovi problemi donekle dislocirani i ne osjećaju se kod nas u pu- noj mjeri.

Ništa manje zabrinuti nisu bili ni roditelji prvoškolaca osnovaca, iako su oni već uglavnom završili sa upisima, a upis im je bio zagarantiran.

Prema podacima dugoselskog Područnog odjela Gradskog sekretarijata za obrazovanje, kulturu i znanost do sada je u sve tri škole našeg područja upisano ukupno 242 djece ili po školama: OS »Dugo Selo« - 102 učenika, OS »Rugvica« - 78 učenika i OS »Stjepan Radić« - Božjakovina - 62 učenika. Ovo dakako nisu i konačni podaci, jer pred- stoji još jesenski upis svih onih koji iz bilo kojeg razloga nisu dosad obavili liječnički pregled ili ga nisu u potpuno- sti završili, te upis izbjeglica koje nažalost, još uvijek pri- stižu. Pregledi za ove preostale prvoškolce bit će polovi- nom kolovoza, a u kolovozu izostali s liste moraju se javiti u spomenuti Područni odjel. Kad smo pak kod izbjeglica, treba napomenuti da ih je ove godine upisano izuzetno malo, samo 10 na sve tri škole i to 9 Hrvata i 1 Musliman. Ovo dakako ne znači da je problem izbjeglica riješen, ali pokazuje da je sve više onih koji dobivaju domovnicu, gube

status izbjeglice i upisuju se redovno. Izbjeglice su se inače ove godine mogle upisati direktno bez pregleda, jer i dalje nije osigurano za njih plaćanje liječničkih pregleda.

Osim briga s upisima i dalje će zasigurno biti problema i sa školskim knjigama. Ministarstvo kulture i prosvjete je ove godine nešto ranije krenulo s osiguranjem udžbenika, ali ih neće moći osigurati za sve ugrožene kategorije. Prema dosadašnjim saznanjima besplatni udžbenici bili bi osigurani za učenike koji su izgubili jednog ili oba roditelja u domovinskom ratu, za učenike invalida rata, te za učenike čiji su roditelji invalidi rata. Također besplatne udžbenike bi trebala dobiti djeca prognanika smještena u obiteljima ili organiziranom smještaju, a čiji roditelji ne ostvaruju nikakav prihod. Temelj za stjecanje ove pomoći je fotokopija prognaničkog kartona. Besplatne udžbenike dobili bi i učenici čiji su roditelji nositelji socijalne pomoći na temelju predočenja socijalne iskaznice. Podatke za ove učenike dužne su prikupiti i dostaviti Ministarstvu osnov- ne škole.

Za preostale socijalno ugrožene kategorije učenika za sada besplatni udžbenici nisu osigurani, pa će škole kao i ranije pokušati ublažiti problem sakupljanjem starih udž- benika.

Uglavnom i kod nabavke knjiga i općenito kod školova- nja djece najteže će biti tzv. prosječnicima koji čine većinu, a koji su zapravo već odavno srozani blizu samog dna soci- jalne ljestvice. Oni se neće moći uvući niti u jednu od rani- je navedenih skupina, a par stotina dinara koji im nedo- staju do socijalne iskaznice neće im puno pomoći u nabavi- ci knjiga.

Ne nad Haleuš-Mali

Danas se dijeli novčana pripomoć

Izbjeglice kao svakodnevnica

Prognanici i izbjeglice postadoše nekako dio življenja i dugoselskog kraja, postadoše već i dijelom sva- kodnevnice. Dolazak i smještaj »na kraće vrijeme« dobio se oduljio, a nekako hlapi i nada o skorom pov- ratku na svoja ognjišta. Uhodao se i sustav skrbi o tim ljudima. Nekako ispađa da se i nema tu onda i nešto posebno pisati. Sve idemo svojim tokom. Centar za socijalni rad ima svu evidenciju, produžuje prognaničke i izbjegličke kartone, isplaćuje novča- ne naknade. Istodobno Caritas i Cr- veni križ rade svoj dio posla. Oni redovito i uredno, na već uhodan način, dijele hranu i odjeću.

No mnoge građane zanima koliko zapravo ima prognanika i izbjeglica na dugoselskom području. Prema evidenciji Centra zadnjeg dana prošlog mjeseca bilo je evidentirano 847 prognanika i 1930 izbjeglica. U medu- vremenu se taj broj sigurno nije bit- no promijenio. Veće grupe prognani- ka smještene su samo u Gortanovim barakama u Dugom Selu te u motelu Ježevo. Ostali su smješteni u obitelj- skim kućama, u kojima žive samo- stalno ili pak zajedno s udomiteljima. Posljednjih tjedana sve je češće pita- nje i koliko ima među izbjeglicama Muslimana. Statistika Centra poka- zuje da ih je oko 400, što u ukupnom broju izbjeglica predstavlja 20 posto. Status izbjeglica ima u Dugom Selu i

12 osoba srpske te 3 osobe albanske narodnosti. Izbjeglice koji ishode do- movnicu i dobiju osobnu iskaznicu time gube svoj izbjeglički status, a što također nije rijetka pojava. Centar, kažimo i to, ima informatičku evi- denciju svih izbjeglica, tako da u sva- kom trenutku može iskazati i cijeli niz drugih podataka o njima, kao što je primjerice dobna i spolna struktu- ra te niz drugih pokazatelja.

Na upit o tome nije li određeni broj izbjeglica izbjegao da bude evidenti- ran, odnosno ne čuva li stanoviti broj svoj izbjeglički status, a da se isto- dobnno vraća u svoj kraj, ili je otišao u inozemstvo, ravnateljica Marija Be- lač, nam je rekla da se ta pitanja teme- lje na nagadanjima da njoj nisu poznati takvi slučajevi. Svaka sum- nja u nekom slučaju se uvijek istraži te oni koji pokušavaju raditi neku od mogućih zlopotreba bivaju kažnjeni oduzimanjem svog izbjegličkog ili pak prognaničkog statusa.

općenito uzevši dugoselski kraj, koji sam nije u dodiru s ratom zahva- ćenim područjem, udomljuje relativ- no veliki broj prognanika i izbjeglica, a u usporedbi s nizom drugih pod- ručja. Isto tako, ovih dana, rjeđe se postavlja pitanje kada će uslijediti povratak tih ljudi. Umjesto tog pita- nja češće se opetuje želja da nam ne počne stizati novi val iz srednje Bo- sne.

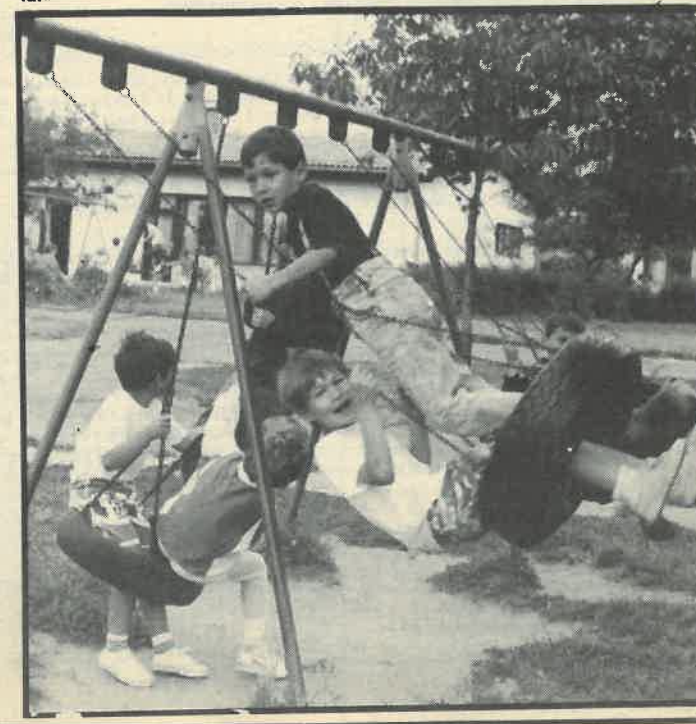
Vrtić pretijesan – roditelji nezadovoljni

Prije manje od dvije godine dugoselski dječji vrtić bio je poluprazan ili- ti polupopunjen. Iz njega su tada odašiljane poruke roditeljima da upisuju i dovede djecu u vrtić. To danas zvuči pomalo nevjerovatno, s obzirom na či- njenicu da je taj isti vrtić danas prepunjen, grupe su veće nego li bi smjele biti. Broj roditelja koji žele smjestiti svoju djecu u vrtić danomice je sve veći u Dugom Selu. Narednih bi godina situacija u tom pogledu mogla postajati samo još i teža. Spas, čini se mogu donijeti samo privatni vrtići – kojih u Dugom Selu, barem trenutno, još nema.

Evo što nam je o trenutnom stanju u vrtiću rekla LJILJANA BUHAČ, rav- nateljica:

»Protjeku školsku godinu brinuli smo u vrtiću o 250 djece. U školu se upisuju ove godine 35 djece, a mi smo odlučili primiti 45 djece. Na raspisani natječaj za upis primili smo ove godine čak 114 novih zahtjeva. Ni polovici tih zahtjeva, isključivo zbog nedostatka prostora, nismo uspjeli udovoljiti. To znači da smo odbili prijem 69 djece, i to najviše u dobi između 2 i 3 godi- ne. Mnogi roditelji, i ja ih u potpunosti razumijem, su nezadovoljni zbog to- ga. Kada je riječ o prijemu djece u vrtić tu postoje za nas propisani kriteriji i uvjeti našeg ministarstva, kojih smo se obvezni pridržavati i kojih se uistinu pridržavamo. S tim kriterijima su upoznati i roditelji. O samom prijemu odlučuje naša posebna komisija. Moram također priznati da sam proteklih dana bila izložena brojnim i različitim, pa i veoma neugodnim prosvjedima, čak i prijetnjama pojedinih roditelja, čija djeca nisu mogla, zbog nedostatka pro- stora, biti primljena u vrtić. No bio je i znatan broj intervencija s prizivanjima na visoke državne dužnosnike i visoke državničke uloge. Mislim da ne mo- ram ni spominjati kako se na to nismo ni obazirali.«

Na upit o tome što će biti s malom školom naredne školske godine rav- nateljica nam je rekla: »U rujnu ćemo objaviti natječaj za malu školu, za dje- cu koja narednu školsku godinu kreću u školu, ali ne polaze vrtić. Ozbiljno se pripremamo da i u Oborovu pokušamo također startati s malom školom. Kanimo ići sa po dva odjeljenja ovdje u vrtiću i u Oborovu. Na temelju našeg iskustva iz protekle godine i ove očekujemo znatno zanimanje za malu ško- lu.«

RATKO IZLAŽE U ZAGREBU

Rijetki su kulturni događaji koji pobuđuju širi interes, a da su im glavni akteri umjetnici s dugoselskog područja. Jedan od takvih događaja zbio se u četvrtak 17. lipnja navečer u galeriji »Miroslav Kraljević« u Zagrebu. Glavni akter bio je **Stjepan Ratko**, ili točnije njegovih 20 ulja na platnu, koja će u ovoj galeriji ostati izložena do 29. lipnja. Izložbu je pred brojnim uzvanicima otvorio likovni kritičar **Radoslav Bišćan**, koji je govorio o Ratku kao jednom od rijetkih izvornih umjetnika koji ne robuju i ne priklanjaju se raznim stilovima i izmima, već slikaju ono što osjećaju u sebi, bez obzira gdje će ih kritika i u krajnoj liniji povijest umjetnosti svrstati. Ratko ne kopira od drugih, on iznosi ono skriveno u dubini svoje duše, ili pak ukoliko dozvolimo da kopira onda se radi o kopiranju ljepote rodne mu Posavine, oplemenjene njegovim umjetničkim videnjem svijeta. Vrstan kolorist i jednako dobar crtač Ratko napreduje kroz svoje slike i mogli bismo konstatirati da je svaka slijedeća bolja. Osim toga oni koji dulje prate rad ovog umjetnika mogu primjetiti jednu bitnu promjenu u njegovim novijim slikama. Iako su centralni motiv i nadalje konji oni više nisu kao »na pojlju«, mirni i poslušni već u pokretu, »u pronju« i gotovo bijesni. Nije slučajno ni to što je slika pod nazivom »Idemo« izabrana za naslovnu stranu kataloga, jer upravo ona karakterizira ovu Ratkovu najnoviju fazu. Nadajmo se da će

Stjepan Ratko i njegovi konji

ona označiti i daljnju karijeru samog slikara i da je nakon dužeg traženja Ratko konačno pronašao sebe i da će upravo ovom izložbom u »Miroslavu Kraljeviću« zaista i krenuti punim jedrima.

Na kraju valja još samo savjetovati

svima onima koji su propustili otvorenje da iskoriste ovu izuzetnu priliku i odu pogledati ovu doista vrijednu izložbu. Popsjetimo izložbu je otvorena do 29. lipnja radnim danom od 10 do 18 sati, u Šubićevoj 29.

Nenad Haleuš-Mali

Sa otvorenja izložbe

Mogu i u katedrali

Zbor mladih dugoselske župne crkve doživio je prije kraćeg vremena svojevršno priznanje pozivom da pjeva i u Zagrebačkoj katedrali. U subotu 29. svibnja 1993. g. na popodnevnoj misi, kojoj je predsjedao Zagrebački nadbiskup i kardinal **FRANJO KUCHARIĆ**, pjevanje je vodio dugoselski zbor. Bila je to misa za sudionike Smotre duhovne riječi glazbe, koja je potom održana u dvorani Lisinski. Poziv za pjevanje u katedrali uslijedio je nakon podjele krize u Dugom Selu, gdje su gosti sa Kaptola uočili dobro pjevanje tog zbora. Zbor broji tridesetak članova, a voditeljica mu je **Snježana Foretić**, koja je, da i to pripomenemo, inače majka petero djece.

Pjevanje tog zbora se može čuti svake nedjelje na misi za mlade, koju vodi kapelan **Josip Bogović**. Krenete li na tu misu unaprijed se pripravite da ćete naići na prepunu crkvu mladeži.

Iz dugoselske knjižnice

Ljetno radno vrijeme

U vremenu od 26. lipnja do 1. rujna 1993. g. a u sveži planiranih godišnjih odmora, Pučka knjižnica i čitaonica uvodi **LJETNO RADNO VRIJEME**.

Tijekom navedenog perioda Pučka knjižnica i čitaonica će raditi:

- ponedjeljkom, srijedom i petkom od 9 do 16 sati
- utorkom i četvrtkom od 10.30 do 17.30 sati.

Koristimo priliku da podsjetimo »zaboravne« na dužnost vraćanja posuđenih knjiga.

Djelatnici u knjižnici susreću se s problemom i nekih neprimjernih ponašanja. Naime, jedan dio mlađeg članstva (učenika) posuđuju knjige iz dijela obvezne lektire, koje donose nakon roka posudbe (21 dan) na produženje — jer »nisu imali vremena« da ih pročitaju. Kad se zatraženo produženje odbije, dolazi do scena kojima zaista nije mjesto u tom kulturno-obrazovnom prostoru. Za na-

pomenuti je, da istovremeno druga djeca i njihovi roditelji negoduju što te iste knjige ne mogu posuditi, opravdano strahujući da će ne imajući propisanu lektiru dobiti slabiju ocjenu. Tako je naša knjižničarica morala uvesti predbilježbe za posudbu određenih naslova, kupila i dopunila jedan dio trženih naslova, ali je sve to nedostojno, jer ima pojava kada u mjesec dana i do stotinu djece mora pročitati određeni naslov, a knjižnica ga ima u samo par primjeraka.

Usputno moramo napomenuti, da naša knjižnica nije školska knjižnica i da nam je fond knjiga iz propisane lektire s tim u svezi ograničen. Stoga molimo članstvo da budu uredni u vraćanju knjiga i strpljivi u čekanju, jer su djelatnici u našoj knjižnici — uza svu dobru volju da pomognu, na taj način onemogućeni.

Tomislav Gale

Podlistak

Piše: Ivan Pandžić, književnik

Zagreb – Dugo Selo

Već odavna slovi spoznaja da provincija nije zemljopisni pojam nego stanje duha. Čuvaju li stoga metropole svoju nedohvatljivost kako bi zaštitile svoju **prazninu** i zanijekale **duh visine**. Opet ću početi biblijski: Izraele, propast je tvoja u tebi. Izrael je prezreo mali grad Nazaret, ali iz njega je izišao Spasitelj svijeta. Makar usporedba postavlja Različito u Jednako, neću je ovdje zlorabiti. Nedavno se vratih s Ozlja grada, koji je i ušao u hrvatsku povijest kao takva sintagma. Tako ga je pozdravio i August Senoa u poznatom spjevu **Na Ozlju gradu**. Danas mu oduzeše i taj status; više nije grad. A u njemu su nekoć vilovali: Babonići, knezovi Krčki Frankopani, veliki i dični Zrinski, potom mnogi grofovi i nakraju Braća hrvatskog zmaja. Novo županijsko ustrojstvo oduze mu i posljednje ostatke ugleda i slave. Ali, hrvatska povijesna svijest, srećom, i dalje bdije.

Danas je Dugo Selo izvan prometa, barem ona mjesta iz njegova okružja, izvan prostora i vremena, a možda i izvan povijesti. A nekoć: na tome tlu počeli su redovnici templari širiti kulturu i prosvjetu, zagrebački biskup i blaženik Augustin Kažotić, prvi hrvatski doktor filozofije i teologije sa Sorbonne, na tome području sakupljao je milodare za svoje siromašne sjemeništarce, a ban i biskup Petar Berislavić potporu za obranu od Osmanlija. Nakon »urote« Zrinskih, gospodarima postaju slavni grofovi Draškovići, među kojima se posebice ističe Margarita Drašković te Ivan Nepomuk koji je Matici hrvatskoj ostavio 10 000 forinti za korisne knjige. To područje krije pepeo Hermana pl. Bužana, Josipa Predavca, potpredsjednika HSS-a, književnika i zastupnika u Hrvatskom saboru Josipa Zorića. Slavku Kolaru na tome tlu odmakle su se najblištavije stranice. Kako je suvremena hrvatska proza veoma oskudna, osim krimića i pornića, pravo štivo događa se na okraju zagrebačke županije u ozračju povijesnoga područja.

Hrvatska metropola se zatvara. Priklanja se nekadašnjoj »hrvatskoj šutnji«. Punina prošlosti u njezinoj okolici vapije da bude primijećena. Najmanje intelektualaca hrvatskoj povijesnoj patnji dala je zagrebačka okolica. U tisućljetnoj povijesti, metropola je dala samo dva pisca: Augusta Šenou i Miroslava Krležu. Odišta, dični predstavnici hrvatske duhovne Akropole, ali, molim vas, čini li jedna lasta proljeće, pa makar kako blistava bila? Zagreb ima svoju nenametljivu mitologiju, koja ponekad prelazi u ontologiju, u ono što odista jest, ali njezino ozračje kao da dopire do okružja uočljiva s vrha katedrale. Tako nam i dušmani žele.

Nadomak Zagreba, Dugo Selo tek povijesno postoji ali aktualno nikako. Ono je zaboravljeno, prezreno, zapušteno. Počesto odista glasno zavapi, ali to nitko ne čuje. Svoju sudbinu, to povijesno područje nije samo izabralo; ni skrivilo, još manje zaslužilo. Možda je metropoli potreban netko tko je manji od nje, što se i ljudima događa. Onda je Dugo Selo krivo odabrano. To svjedoči i glasovita crkva sv. Martina na Martin bregu iz XII. stoljeća. Na nju je bacilo svoje umilno oko i Njegovo Veličanstvo, kralj mučenik, Aleksandar Karađorđević. Mi još uvijek čekamo jedno takvo samilosno oko.

Ako Dugo Selo spava, onda ga Središnjica uljuljkuje u taj san. Umjesto »laku noć«, mi uporno kličemo: »Zora rudi, bit će dana!« Zar i ne nadmašni autor »Ognjišta« nije završio svoju velebnu proznu epopeju riječima: »Nad Velebitom sviče!«

Hrvatska vapije za Zapadom koji za to malo haje, a ne zna da sunce dolazi s istoka, makar i s Dalekog istoka. Dugo Selo je istočno od Zagreba. Tko ga ne vidi, kako će onda nazrijeti Osijek, Ilok, Zemun!? **Istina je cjelina; tko to ne zna, neka se ne mrči!**

Bitno je ne stati

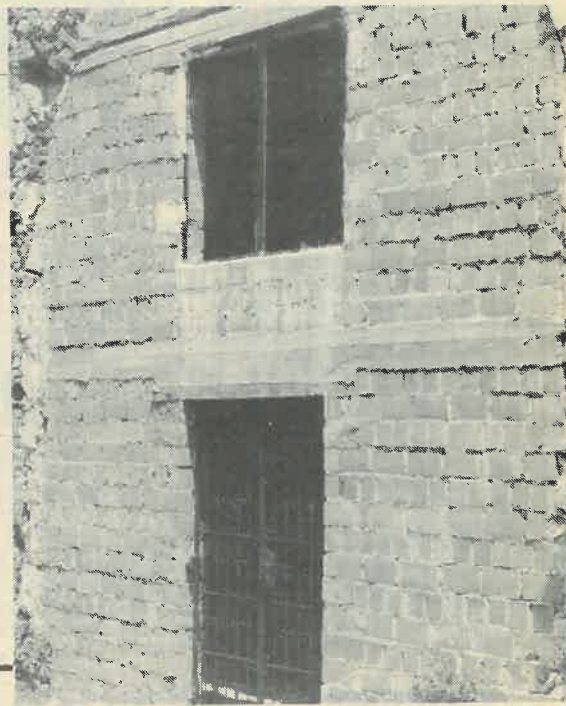
Kakva bi to Dugoselska kronika bila, a da nema barem i najmanju vijest o starom Svetom Martinu?

Ovaj put, na sreću vijest je pozitivna. Iako je ulaskom u Grad Zagreb nestalo novaca za njegovu daljnju sanaciju, a svi planirani radovi nisu i završeni, ipak se zalaganjem župe Dugo Selo i prije svega upornog inženjera Mladena Fučića uspjelo otići još korak dalje. Izgrađena su i montirana na ulazu u sanktoar željezna vrata, ručni rad bravarsko-linarske radnje Josipa Vareša iz Samobora.

Vrata su vrijedna 2000 njemačkih maraka, a njihovu izgradnju kao i ugradnju naručila je i platila dugoselska župa. Sam pak projekt po kojemu su građena izradio je ing. Fučić, a da se doista radi o, za današnja vremena, raritetnom radu možete se uvjeriti sami na licu mjesta.

Kada će se ponovo nastaviti s krupnijim radovima teško je reći, ali svakako ne prije nego osnovane općine i županija financijski ne stanu na vlastite noge. Dotle svaki, pa i najmanji, korak naprijed je značajan. Bitno je samo da ne stane ili kako bi to stari Latini rekli: »nulla dies sine linea«.

Zaštićeni dio Sv. Martina danas

Skup o Predavcu

JOSIP PREDAVEC je neprijeporno najznačajnija ličnost novije političke povijesti dugoselskog kraja, koji je rođen u Rugvici, a bio žiteljem Dugog Sela. Našim čitateljima je vjerujemo poznato da je on bio dopredsjednik Hrvatske seljačke stranke te njen najmlađi zastupnik u Saboru. Nakon pogibije Stjepana Radića Predavec je bio protukandidat Mačeku za mjesto predsjednika HSS-a.

Taj političkoj ličnosti bit će posvećen i poseban jednostavni znanstveni skup, koji će osvjetliti njegovo političko,

gospodarsko i publicističko djelovanje. Govornici na tom skupu bit će naši istaknuti znanstvenici, dijelom i političari.

Skup će zajednički organizirati Narodno sveučilište Dugo Selo i Matica hrvatska — Ogranak Dugo Selo, a održat će se u listopadu u Dugom Selu, s time da su priprave za njegovo održavanje već započete. A uskoro će biti utvrđen i pokrovitelj tog povijesno-znanstvenog i za žitelje ovog kraja vjerujemo zanimljivog i vrijednog skupa.

GINU NEDUŽNI VOZAČI

Broj prometnih nesreća i broj u njima stradalih osoba na određenom području pokazatelj je i sigurnosti prometa. Zbog toga se u dugoselskoj Policijskoj stanici, čiji djelatnici najneposrednije skrbe o toj prometnoj sigurnosti, vodi posebna statistika u kojoj se na karti prometnice upisuje svaka nesreća i njene posljedice. Takvim praćenjem policija je došla do saznanja da je najkritičnija crna točka na cijelom dugoselskom području ona u Gračecu, u Zagrebačkoj ulici pored kućnog broja 22. Na tom mjestu stalno se nalaze ostaci stakala, branika i drugih automobilskih dijelova, kao posebno svjedočanstvo o učestalim nezgodama i nesrećama. A vijenac na mjestu nesreće, zbog nekog poginulog, često biva uništen ili maknut drugom nesrećom.

No evo što nam je o tome rekao **Vlado Kožar**, zapovjednik dugoselske Policijske stanice: »Mi uredno i redovito pratimo sve nesreće. Našim praćenjem evidentirali smo u Gračecu, pored kuće u Zagrebačkoj 22, posebno veliki broj teških nesreća. Tijekom 1992. g. na tom mjestu dogodile su se tri teške prometne nesreće, s jednom poginulom i tri teško povrijeđene osobe, te jedna lakša prometna nezgoda. U toj istoj Zagrebačkoj, na dužini od oko pola kilometra te godine dogodilo se još 11 drugih lakših prometnih nezgoda. Još gore je bilo tijekom pet mjeseci ove godine. Ispred spomenutog kućnog broja dogodile su se tri prometne nesreće sa dvije poginule i pet teže i dvije lakše povrijeđene osobe. A na promatranih pola kilometara u toj istoj ulici još

osam lakših prometnih nezgoda. Sveukupno, dakle, prošle i do sada ove godine, na relativno kratkom dijelu prometnice Dugo Selo—Vrbovec dogodilo se 28 nesreća. Vidjevši u tom ozbiljan problem i shvativši da to sve skupa nije slučajnost pozivali smo na lice mjesta stručnjake da ocijene stanje na samoj toj prometnici. Tako su 16. svibnja 1993. g. kod nas bili najviši predstavnici Hrvatskog savjeta za sigurnost prometa na cestama Hrvatske, koji djeluje u sastavu Ministarstva prometa i veze. Bio je tu prof. dr. Franko Rotim, predsjednik tog savjeta zajedno sa dva profesora Fakulteta prometnih znanosti. Stručnjaci su utvrdili da je uzrok nesreća, osim prilagođene brzine i neispravnost nagiba na tom dijelu ceste. Vozila koja nailaze iz pravca Vrbovca u pravcu Zagreba nailaze na most, koji je na samom zavoju, iza kojega je položena cesta s neispravnim nagibom. Tu onda vozila, zbog neprikladne brzine, prelaze na lijevu stranu kolnika i udaraju prednjim krajem u vozilo iz suprotnog smjera. Unesrećeni budu u pravilu oni koji su u vozilu koje se kreće prema Vrbovcu. To vozilo uočivši opasnost skreće u desno, makar zapravo nema kamo, da izbjegne sudar, i biva udareno u bok vozila, često u vrata vozača. Tako je na tom mjestu često žrtva vozač, koji nije ni najmanje skrivio nesreću. Zbog svega toga taj će Savjet tražiti od Hrvatskih cesta da na tom mjestu proširi i uredi prometnicu, tako da to prestane biti mjesto stradanja ljudi.«

Od gospodina Kožara dobili smo informaciju da se raspravljalo i o

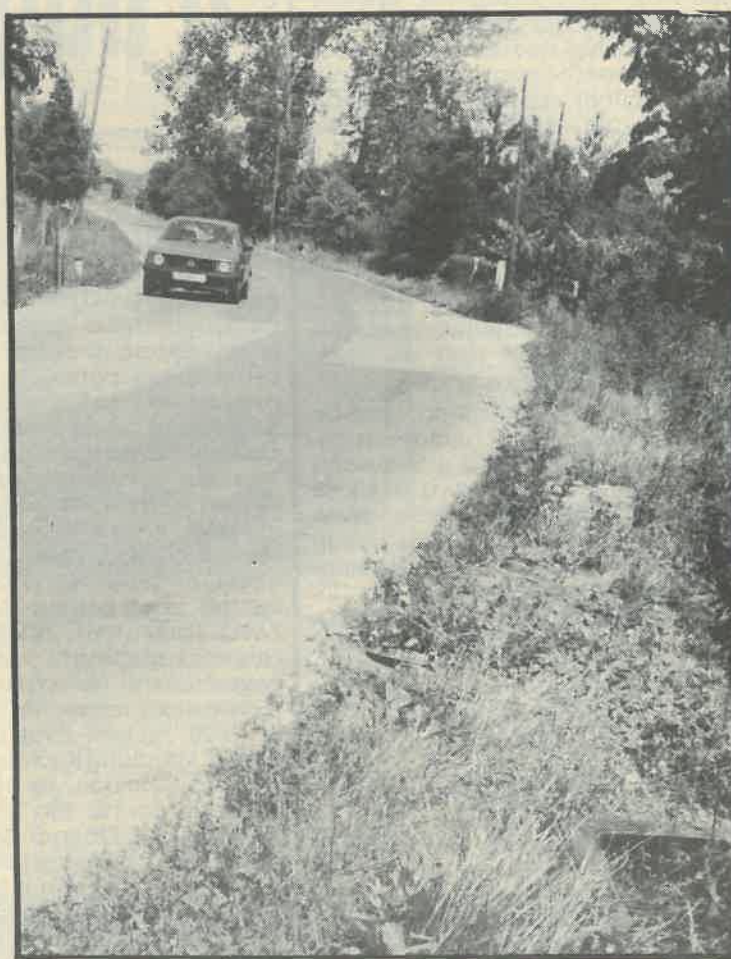
drugim pitanjima sigurnosti prometa na dugoselskom području. Znatno broj pješaka stradava u blizini autobusnog stajališta, kod skretanja za Jezevo. Tu pješaci čekaju ulazak u dva moguća autobusa, ulazeći u onaj koji prije naiđe, pa tako često prelaze neoprezno cestu, jer su stajališta s obje strane prometnice. Da bi se riješio taj problem gračeka i dugoselske linije morat će imati isto ulazno stajalište. Taj će zadatak također biti dat Hrvatskim cestama.

Na cestu u Brckovljanima, u blizini osnovne škole planiraju se postaviti »ležeći policajci« ili »hupseri«, kojima bi se prisilili vozači da voze znatno sporije na tom dijelu prometnice.

Kritična točka dugoselskog prometa, za kišnog i mokróg vremena, postaje i kolnik s kockom. Presvlačenje te najprometnije dugoselske prometnice asfaltom, a koja inače za suha vremena zadovoljava, koštalo bi mnogo novaca te se u ovom trenutku ne planira učiniti.

Mnoge nesreće se ne bi dogodile da su brzine vožnje bile prilagođene uvjetima na cesti. Zbog toga se na tu brzinu, točnije na njeno smanjenje, kani ubuduće utjecati postavljanjem gušće prometne signalizacije. No i djelatnici dugoselske Policijske stanice od sada će s radarom biti znatno češće na našim prometnicama.

»I nemojmo se ljutiti na radar — poručuje vozačima zapovjednik Vlado Kožar — jer to policija radi isključivo radi povećanja sigurnosti svih sudionika u prometu.«

Prebrza vožnja i neprikladan kolnik uzrok čestih nesreća na ovom zavoju

Preskupo bez registracije

Bitni čimbenik sigurnosti prometa, a time onda i ljudskih života, je ispravnost vozila. U novije vrijeme, nekako sve više, počela se razvijati praksa vožnje u neregistriranim i tehničkim neispravnim vozilima. Djelatnici dugoselske policijske stanice u posljednje vrijeme svojom su aktivnošću osjetno smanjili broj takvih vozila na cestama. Znatno broj vozača je kažnjen novčanim kaznama. Vožnja tehnički neispravnog i nere-

gistriranog vozila »naplaćuje« se u dinarskoj protuvrijednosti 25 DEM, plus troškovi prekršajnog postupka. Onaj kojega to nije obeshrabrilo, te ponovi istu vožnju, a bude uhíćen, čeka udvostručenje kazne. Bilježimo samo, s tim u svezi, da policijske patrole sve rjeđe nailaze na takva vozila. Zato se može i zaključiti da se njihov broj na našim prometnicama ipak smanjuje.

Uvođenje reda u parkiranje

Sudeći po mjestima i načinu na koji naši sugrađani parkiraju vozila po Dugom Selu ne možemo se nikako pohvaliti prometnom kulturom. Parkirati vozilo propisno na samo 50-tak metara udaljenom parkiralištu za mnoge je isuviše veliki napor.

Najviše nepropisnih parkiranja ima u najužem središtu Dugog Sela, pored autobusnih stanica te za vrijeme nedjeljnih i blagdanskih misa pored crkva, bez obzira na činjenicu da se u oba slučaja u neposrednoj blizini nalaze sigurna parkirališta. Svakako je poticajno što je župnik u dugoselskoj crkvi na to upozoravao i svoje vjerni-

ke, da se svjedočanstvo njihove vjere očituje i u tome kako i gdje parkiraju svoja vozila, i da li njima ugrožavaju sigurnost odvijanja prometa i uništavaju zelene površine, u čije uređenje je potrošen i novac i ljudski rad.

S obzirom da brojne opomene i upozorenja, i to ne samo od župnika, ostaju bez odjeka, mnoge će se u Dugom Selu morati prisiliti da se drže reda. Na dijelu od parka do crkve dugoselske policija je samo tijekom posljednjih mjesec dana naplatila oko 200 kazni. Cijena nepropisnog parkiranja tijekom svibnja bila je 15 tisuca. Naredni mjesec bit će i viša. Tko ponovi isti taj prekršaj kazna mu se udvostručuje.

Novo predsjedništvo dugoselske HVIDR-e

Udruga Hrvatskih vojnih invalida domovinskog rata ostvarila je svojim djelovanjem u Hrvatskoj već širu afirmaciju. Radi se o udruzi koja predano pomaže našim ratnim stradalnicima i njihovim obiteljima. Segment te udruge djeluje i u Dugom Selu. Dugoselska udruga okupila je također ratne stradalnike sa našeg područja. To su 39 invalida domovinskog rata, deset udovica i 18 roditelja poginulih u domovinskom ratu, te 45-toro djece poginulih i djece invalida.

Oblici skrbi te udruge za svoje članove su raznovrsni. Najtočnije se može reći da se radi o svemu onome što na bilo koji način može olakšati život tih stradalnika. Nekad se radi o materijalnoj pomoći, drugi puta o pravnoj, treći puta o davanju psihološke potpore.

Dugoselski segment HVIDR-e održao je svoju izbornu skupštinu 5. lipnja 1993. Bila je to podružna sjednica s podosta rasprava. Rezultat bijaše izbor potpuno novog predsjedništva. Novi predsjednik dugoselske HVIDR-e je **Ante Dujaković**, dopredsjednik je **Ivan Muhin**, tajnik **Ivan Družinec** te članovi: **Boris Habeković** i **Žan Brekalo**. Dogovoreno je također da će u radu tog predsjedništva sudjelovati i jedna udovica i jedan roditelj poginulog branitelja domovine.

S obzirom na to da su članovi novog predsjedništva iskazali na toj skupštini posebnu glasnost i nezadovoljstvo dosadašnjim radom očekujemo da ćemo već u narednom broju naših novina moći izvijestiti naše čitatelje o rezultatima rada tog novog Predsjedništva.

Članovi HVIDR-e

Spremni za pomaganje

Živimo u vrijeme povećanih potreba za ljudskom solidarnošću i međusobnim pomaganjem ljudi. Jedan od dobrotvora dugoselskog kraja, za kojega smatramo da zaslužuje da o njemu i pišemo u našim novinama je firma E — ELMES, čiji vlasnici su **Zlatan Kolobarić** i **Jakov Beljo**. A evo i sadržaja dobrotvornosti njihove firme: Tijekom cijele protekle školske godine E-ELMES je plaćao školski obrok za 50 učenika osnovne škole »Stjepan Radić« u Božjakovini, za učenike čiji ga roditelji nisu bili u mogućnosti plaćati svojoj djeci. Slično oni kane učiniti i naredne školske godine. Opstojnost dugoselskog karate kluba temelji se na pomoći te firme. Ona je spremna od slijedeće sezone preuzeti i glavno sponzorstvo rukometnog kluba Polet-Stancić, te će se zahvaljujući njoj, čini se, taj klub i održati. Narednu sportsku sezonu kani još čvršće stati iza tog kluba.

Nedavno su poklonili i dresove nogometnoj ekipi božjakovečke osnovne škole i veteranima NK Dugo Selo, s kojima Jakov Beljo i igra. Ovih dana će pozitivno odgovoriti na traženu pomoć i društvu koje skrbi o golubovima pismošama.

A evo što nam je u razgovoru rekao Jakov Beljo: »Mene raduje kada mogu pomoći. To mi sada činimo preko naše firme, jer nam je nekako najzgodnije na taj način. Mi želimo da ovaj naš kraj ide naprijed pa onda tome želimo i doprinjeti. Naš, makar mali doprinos dugoselskom kraju vidimo kao doprinos napretku cijele Hrvatske.

Kamo sreće ako ćemo moći još i više pomagati. Radovalo bi me također da mi privatnici i obrtnici ovoga kraja još u većoj mjeri i pojedinačno i zajednički pomažemo određena događanja. Na primjer, ja mislim da bez obzira na oskudicu da nijedan športski klub u dugoselskom kraju ne bi smio biti ugašen. Dogodi li se to onda to može pasti samo na savjest nas privatnika

Zlatan Kolobarić

Jakov Beljo

koji smo mogli i trebali pomoći. Sport i druženje, kako ja gledam na život, ima svoju važnu i pozitivnu ulogu.«

O firmi Elmes, koja im sjedište u Brckovljanima Jakov nam je rekao: »S firmom smo počeli prije tri godine, kao servisom za održavanje industrijskih strojeva za pranje rublja, proizvođača TIPPO (Primat) Maribor. Da bismo se održali i započeli poslovati nas dvojica uložilo smo stvarno puno rada i napora. Potom smo zaposlili i prve radnike u svojoj firmi. Dolazi rat. Nas obojica vlasnika bili smo mobilizirani. Zlatan godinu dana, a ja osam mjeseci. Teret firme na svoja leđa tada prihvaćaju naše supruge i zaposleni radnici. Po povratku proširujemo djelatnost firme tako da i prodajemo te industrijske strojeve za pranje rublja. Danas zapošljavamo desetak radnika. No njihov broj kanim povećati, jer otvaramo u Sesevskom Kraljevcu novi poslovni prostor u kojemu ćemo obavljati i prodaju kako strojeva tako i rezervnih dijelova. Naš pristup poslu je da sve činimo da oni za koje radimo budu uvijek zadovoljni s našom uslugom. Zbog toga smo bili i radili u svim krajevima Hrvatske, pa i u blizini bojišnice, kada to i nije baš bilo ni sigurno, a ni ugodno. Mislim da isključivo svojim radom i zalaganjem gradimo i razvijamo našu firmu. Ja osobno svojom zaradom, budem li to ikako mogao, kanim i nadalje pomagati i ljude i kraj u kojem živim.«

Na ljetovanje i siromašni

U organizaciji Crvenog križa Zagreba održana je u svibnju već tradicionalna proljetna sabirna akcija »Zagrepcani — Zagrepčanima«. Na području Dugog Sela u akciju je bilo uključeno 27 mjesnih zajednica i tri osnovne škole. Akciju je provelo 29 odraslih aktivista i oko 115 djece i mladih. Posebno su bila aktivna djeca iz osnovnih škola Dugo Selo i Božjakovina. Ukupno je sakupljeno 587.000 HRD, 150 kg odjeće i 30 kg hrane. Privatne osobe i poduzeća iz Dugog Sela na žiro-račun Crvenog križa uplatila su 253.000 HRD. Prikupljeni novac bit će utrošen za oporavak socijalno ugrožene djece Zagreba i Dugog Sela u odmaralištu Crvenog križa u Novom Vinodolskom.

Gordana Kocaj

Dali svoju krv

Početkom lipnja u Dugom Selu je organizirana akcija dobrovoljnog davanja krvi. Takva je akcija, u organizaciji Zagrebačke organizacije Crvenog križa Hrvatske, organizirana u Dugom Selu otprilike svaka tri mjeseca. Na upućene pozive odazvalo se ovaj puta 59 građana, s time da je njih desetoro odbijeno zbog medicinskih razloga. Na prethodno organiziranu akciju davanja krvi u Dugom Selu bio je odaziv nešto bolji. Ta da je bilo desetak davatelja više.

Zavičajna obuka u dugoselskoj školi

Nastavni plan i program za osnovnu školu iz 1960. potiče u seoskom školstvu organizacijske prestrojbe. Škole se sjedinjuju. Time rješavaju materijalne i kadrovske probleme, posebno predmetne nastave. U dugoselskoj općini nastaju šezdesetih dvije centralne osmogodišnje škole: Dugo Selo i Rugvica, kratkotrajno i treća u Božjakovini. Jedino u Lupoglavu zbog nedostatka prostora u centru ostaje razredna nastava. Pridošli učitelji centralnih škola usvajaju iskustva svojih kolega, pa u zavičajnoj obuci vode dake mjestom i u domorodnu prirodu na sva mjesta što su ih zajedničkim planom godišnjega rada predvidjeli. Slijede školsku praksu Đurde Kokot dugoselske učiteljice od 1950. do 1976. i Nade Pekvarić, Prečecanke, učenice dugoselske sedmoljetke i učiteljice njene osmogodišnje škole od 1959. do 1992., dobre znalce rodnoga kraja.

Nova škola u izgradnji od 1953. do 1963. sagrađena je na nacionaliziranom crkvenom zemljištu u Šaškovcu blizu farofa, gdje je 1947. u proljeće Stjepan Oštarijaš, prvi ratni predsjednik Mjesnoga narodnooslobodilačkog odbora Dugo Selo, pred okupljenim mještanima i đacima simbolički zaorao prvu brazdu konjskom zapregom, okićenom cvijećem i hrvatskim barjačicama s petokrakom zvizdom, ispred koje je njegov sin Stjepan, omladinac, nosio uramljenu Titovu sliku. A evo i još nekih pojedinosti i konstatacija. Polaganje temelja moderne školske zgrade 14. listopada 1953. zbivalo se istovremeno s proslavom stogodišnjice pučke škole i otkrivanjem spomen-ploče, prvim formiranjem osmoga razreda te uvođenjem u nastavu prirode i društva te društveno-moralnoga odgoja i slobodnih aktivnosti pa inspekcijom Milana Grubića, profesora Pedagoške akademije iz Zagreba, koji utvrđuje, između ostaloga, da škola nema akvarij, terarij ni insektarij, da nitko nije bio na ekskurziji i da u prirodnim naukama mora biti više vanrazrednoga rada.

Otada ga učestalije i intenzivnije ostvaruju dugoselske učiteljice i učitelji u razrednoj nastavi, koji su uz spomenute više od petnaest godina učili i naučili djecu učiti iz knjiga i upoznali ih u osnovi s prirodom i društvom rodnoga kraja u suvremenosti i prošlosti: Ana Brković, Ivanika Dvanajščak, Božana Frbežar, Zorica Gemić, Nada Glavač, Štefica Jakopović, Nevenka Krmpotić, Biserka Manoić, Vinko Razl i Milka Tomić. Oni vode učenike u povorci dječjeg žagora, smijeha i pritrčavanja s kraja nakraj sela u uličice i živopisnu okolicu bližu i dalju. Rijeko zimi i rijetko odjednom na više mjesta. Recimo.

Podu na istok do šaškovačke granice s Kozinščakom, negda preko ceste što vodi na Martin-breg posjedom Ivana Nepomuka Bužana (1746-1823) vlastelina, čiju su zemlju tu i u Ostrni obrađivala 53 kmeta, a on pisao povijest »vugerskih kraljev« i u predgovoru, datiranom 1. prosinca 1813. u Kozinščaku gdje je živio, istaknuo misao o dobroti pisanja knjiga na materinskom jeziku. Bužan je prema tome prethodnik Antuna Mihanovića, koji je dvije godine poslije njega izdao brošuru *Reč domovini od korisnosti pisanja vu domorodnom jeziku*. U svim pak političkim akcijama ilirizma, kad je započeta i u osnovi dovršena grafička i pravopisna reforma hrvatskoga književnog jezika, isticao se Herman Bužan (1800-1862) poslanik u hrvatsko-ugarskom saboru u Požunu, današnjoj Bratislavi. Tu je 1836. odlučno izjavio, kad su Mađžari zatražili da se mađžarski uvode kao nastavni jezik u hrvatske gimnazije, da se Hrvatima »neće odroditi od svojih otaca, već narodnost svoju čuvati svim dopuštenim sredstvima«. Burne godine 1848. bio je predsjednik zemaljskoga odbora za ukinuće urbarskih prava. A pedesetih godina u njegovoj kući, bez pobočnih krila nasuprot suvremene pošte, bila dvoraz-

redna pa trirazredna dugoselska pučka škola.

U povratku razgledaju modernizirani Elektromlin sa dva siloska tornja, što se razvio iz maloga poduzeća nacionalizirana Ignacu Severu, koji je za vrijeme drugoga svjetskog rata velikodušno pomagao desetak najsiromašnijih mješтана šaljući im brašno za kruh. Idući prema središtu sela zastanu pred pročeljem crkve sv. Martina s vitkim zvonikom, odakle su četiri ure 1900. počele otkucavati vrijeme, a rascvjetana golema prozorska ruža, s juga iznad glavnoga ulaza, osvjetljavati crkvene lađe s oltarima pred kojima je župnik Josip Zorić (1837-1904), inicijator gradnje, saborski zastupnik i književnik vršio bogoslužnje do svoje smrti. Braća Hrvatskoga zmaja obilježila su 2. rujna 1929. njegov život i rad mramornom spomen-pločom, ukrašenom zlatnim viticama, na sjevernom zidu župnoga dvora. Bio to prvi kulturni spomenik u Dugom Selu, zametnut prigodom preinake i žbukanja fasade, pa je stoga obnovljen 26. veljače 1993. Svečano kao i negda.

U glavnoj ulici poslije toga ubrzo uoče divovsku platanu, koja započe svoj rast za prvoga svjetskoga rata (1914-1918) pokraj međe s mostom, a za kiša i potokom što je do 1945. dijelio Šaškovac od Dugog Sela. Most i potok prekriv cestovni asfalt, a platan i danas svjedoči o prošlosti. A preko međe u susjedstvu pročitaju na oronuloj prizemnici natpis stare apoteke »Majci Božjoj Bistričkoj«, što ju je Franjo Seitz (1857-1950) utemelji još za vrijeme Austro-Ugarske i u kojoj je sam pripremao mnoge lijekove u pokrajnoj sobici. On je 1893. osnovao i prvo *Dobrovoljno vatrogasno društvo Dugo Selo*, a ono sazidalo pokraj općinske zgrade spremište s tornjičim za ručnu pumpu, što su je vatrogasci konjima u kasu, uz alarmne zvukove trube VA-TRA vozili na mjesto požara. Nedaleko neugledne apoteke kočii se jednokatnica Josipa Belca, općinskoga načelnika dvadesetak godina i predsjednika školskoga odbora za Franje Josipa I., hrvatsko-ugarskog kralja i austrijskoga cara (1848-1916), zaslužnoga za izgradnju školskih zgrada u Dugom Selu i Rugvici. Njegova je kuća starija ljetopisna u stilu posavsko seljačke arhitekture. Krasi je predvratni trijem: stupovi pred glavnim ulazom, drvena ograda u katu s nizom prozora i rezbarski ukras u trokutu trijemskoga krova. Skladnost i stamenost ostavljaju dugotrajniji utisak u duši.

Zatim dođu u središte mjesta i uđu popločanim puteljkom u negdašnju općinsku katnicu, gdje je od 1951. liječnička i zubarska ambulanta, čiji prozori gledaju na jug u mali park stogodišnjih kesteno-va. Posjete joj i susjedu, nasljednicu, bogatu prostorijama i hodnicima u prizemlju, na katu i u potkrovlju. U dogradnji. Zato što su tu sjedinjeni 1955. svi upravni, privredni, financijski i prosvjetno-kulturni poslovi dugoselske, brckovljanske, lupoglavke i oborovske općine, koje su prestale postojati. I pred njom park i crni mramorni obelisk s uklesanim imenima poginulih i ubijenih Dugoselaca u drugom svjetskom ratu u borbi protiv njemačke okupacije naše zemlje.

Tada odu pravo na jug trotoarom Kolodvorske ulice do tržnice iza moderne trgovačke, bankarske i stanbene višekatnice. A ta trgovačka institucija rođena je samoniklo 1952. na ulaznom puteljku u park grofova Drašković, pa prešla preko puta u dvorište uglovnoulične katnice Stjepana Obada, posjednika, graditelja i

općinskog načelnika, koji je nakon usvajanja Vidovdanskog ustava Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1921. smijenjen, jer nije htio kralju Aleksandru položiti prisegu. To je tržnička i politička dugoselska povijest i suvremena stvarnost. Dolaskom na tržnicu daci utihnu. Pretvore se kao i drugdje u oko i uho. Gledaju i slušaju, jer znaju da u razredu slijede govorne i pismene vježbe u hrvatskom jeziku i računu te stvaralačka radost u likovnom izražavanju u crti i boji.

Drugom zgodom evo ih na sajmu. Obično u jesen. Kasno. Kad stabla ogole. A tamo tada licitarske i gostionske šatre, na brzinu složeni stolovi i klupe od jelovih neoblanjanih dasaka, tezge jeftina nakita, igračke, plastični proizvodi, buvlja pijaca odjeće i obuće, pečenjari s kotlovinom, na kolutu kotla: kobasice i kotleti što se puše, i cvrče, i mirišu i mirisi miješaju se svinjskim vonjem. Sajmište se osjetno suzilo u poratnim godinama, sajam umanjio, jer seljaci tu već preko dvadeset i pet godina ne prodaju govoda ni konje. A gotovu pola zemljišta zauzelo 1923. nogometno igralište i sokolana, što ju je 1933. dao sagraditi Milan Dobrovoljac, narodni poslanik i kajkavski pjesnik duhovite inspiracije, koji u svoje pjesničke prepjeve Senoinih naslova i sadržaja upliče događaje i lica iz međuratnoga političkog života u Hrvatskoj pa čak i društvenoga iz rodnoga mjesta, poput:

»Nadvojvoda Sever Nacek
zvrstal četu na jen placek.
Trublac Benčić u trublu piri,
a jogen se samo širi.«

Sokolska se dvorana 1948. premetnula u kino subotom i nedjeljom, a ubrzo i u drugim danima tjedna kamo su mještani donosili stolce i stolčice, pa sjedili na klupama i najzad na preklopnim stolicama gledajući filmove, npr: *Slavicu* Vjekoslava Africa, *Ne okreći se, sine* Branka Bauera, ali i strane proizvodnje, kao: *Prohujalo s vihorom* i *Jedan dan života*. I škola je u uređenoj dvorani počela od 1953. organizirati priredbe odabranih filmova za sve dake kao estetski uvod u obuku na početku svake školske godine, desetljećima.

U šetnji se školarci zaustave i na željezničkom peronu. Odatle vide na istoku raskršnicu pruga. Jednom prolaze vlakovi od 1870. iz Zagreba u Koprivnicu, a drugom od 1897. premošćenom Lonjom u Novsku. Za lonjsku prugu bijaše izgrađena na zapadu blizu ceste, što vijuga prema Savi, omanja ložionica i vodocrpka, srušene početkom tridesetih godina, kad su iz prometa nestale male lokomotive popularno zvane bufale, namijenjene vući teretnih vlakova, što su se ranžirali na dugoselskom kolodvoru.

Đaci se obično razigravaju u grofovskom parku, nasadu raznovrsnoga drveća, s natkrivenim bunarom na vreteno ispred hotela Park, gdje je 1950. uređeno dječje igralište i podignut spomenik dugoselskim partizanima akademskoga kipara Nikole Kečanina. Preko puta u stamenoj katnici saznaju da u njoj kotarski pa općinski sud od 1886. kroji pravdu preselivši se iz Božjakovine, gdje bijaše od 1850., osnivanja dugoselskoga kotara, kojim je upravljao zagrebački podžupan. Proživio je dakle stogodišnjicu zajedno s gruntovnicom, koja čuva spise, knjige i nacрте cjelokupnog zemljišnoga posjeda svijui sela dugoselske općine.

Izađu li učenici s učiteljicom iznad nekadašnjega šaškovačkog zaselka u mješovitu šumicu Bencek, stanu na obale povremenoga proljetnjega ili jesenjeg potocića, uheru jaglace ili šumarice, žir ili šipak, prošeću istoimenim vinogradima, gdje još žive stare hrastove klijeti uz živopisne vikend-kućice, koje su preplavile cijeli Martin-breg uzduž i poprijeko na strazi s trešnjama, orasima i breskvama, razdragaju se i pjesma odjekne nošena povjertarcem u daljine. A dešava se da došeću Ulicom braće Bobinec ili od 1992. Josipa Zorića do nove općinske zgrade i uz nju na Jantolov brijeg da vide baru zaraslu rogozom i rakinim grmljem, koja za vrućih ljeta presuši pa biva bez životinjskoga svijeta. Nekad otuda završe stazom laganoga uspona na Martin-bregu, gdje se od 1957. iskorištavaju ležišta nafte. Ili se upu-

te na plantažni voćnjak jonatan i delišes jabuka, što nastala 1963. komasacijom seljačkih posjeda i otkupom njihova zemljišta kraj stare hrastove šume Duge lazine, što su je daci dugoselske pučke škole 1923., poslije sječe, zasadili žirom. Od te sadnje nekoliko je vitkih hrastovih stabala posječeno prilikom gradnje benzinske pumpe, koja čeka automobilske dolaznike kao i nedaleka lovačka čeka divljač. Eto tako daci sa svojim učiteljima prođu mjestom od istoka do zapada. Ali podimo s njima još jednom u središte.

Na otvaranju suvremeno uređene i opremljene Pučke knjižnice i čitaonice 27. svibnja 1992. rečeno je da su prvu osnovali Franjo Seitz i Albert Hirschler, trgovac mješovitih robe. Davno. Međutim, ona je pedesetak godina zapravo životarila zbog nezainteresiranosti mješтана, male sobice u privatnoj kući te oskudice u novcu za plaćanje stanarine te kupovanje knjiga i novina. Rad joj se gasio i palio. Živnula je pred drugi svjetski rat i nestala. Vraćaju je u djelatnost 1948. volonteri kulturno-prosvjetnoga rada, a pravi joj život počinje tek od 1961. kad je Đuro Dubenik, učitelj i direktor Narodnog sveučilišta postao i plaćeni knjižničar. Tako je to bilo s mještanima i đacima čitačima, dok su knjige bile u Domu kulture. A 1972. preseljene u zgradu Narodnoga sveučilišta i 20 godina tamo boravile pa opet preseljene u krasan prostor katnice u Zorićevoj ulici.

I još nešto. Ne u središtu već na periferiji. Od 1974. daci dolaze u proizvodne hale tvornice Gorice, na nekadašnjim oranica-ma Polešćice ispod željezničke pruge, da promatraju izradu svakovrsnoga posuda, koje sa zaštitnim znakom slona putuje u trgovine širom zemlje pa i u inozemstvo. A dođu i na ciglanu u blizini potoka Črnca, oko 2,5 km udaljeno od središta, do 1948. svojine Slavka Dajhta, modernizirane u godinama društvenoga vlasništva i povećane proizvodnje zbog čega su prošireni, produbljeni i napušteni stari iskopi pa postadoše uvećana jezerca, što ih poribljive šaranima, amurima, štukama i somovima društvo ribolovaca, među kojima ima mnogo đaka udičara za vrijeme ljetnjega školskog raspusta.

I još nešto. O mjestu, đacima i šetnji. Viđeci u šetnji mjestom table i cimere: automehaničar, električar, vodoinstalater, fotograf, frizer, urar i zlatar daci saznaju da poslijeratna socijalistička vlast nije dirala u dotadašnje obrtnike, a novi su s doseljenicima iz Dalmacije, Dalmatinske zagore i Hercegovine došli u selo. Međutim, dugoselski opančari, kovači, užari bačvari i kolari ubrzo su počeli zatvarati svoje radionice zbog tvorničke obuće i gumenih kotača. Ipak ostaju brijači, krojači i postolari, ali se pretvaraju u šišače i popravljaje, jer više ne briju i ne izrađuju, kako su govorili, odijela i cipele po mjeri naručitelja. Zbog jeftinijeg tekstila seljaci ne siju lan ni konoplju pa prestaje tkanje i nestaje dnevne i svečane ženske narodne nošnje. A zbog traktora i umjetnog gnojiva ne goje konje te smanjuju i stoku, a doseljenici brinu brigu o izgradnji kuće, vinogradu, vrtu i cvijetnjaku, jer se zapošljavaju u mjesnoj i zagrebačkoj industriji i poduzećima. U negdašnjem selu, koje prerasta u gradić, otvara se ribarnica, knjižara s papirnicom, niču kiosci voćara, povrčara i cvjećara, prodavača novina, cigareta, srećaka; produljuju se stare i stvaraju nove ulice pa sve 2. travnja 1973. dobivaju nazive ratnika i znamenitih ljudi, a 1992. preimenuju se. Život se mijenja, čovjek i društvo, tek neke građevine i priroda, udaljenija od naselja, opstaje dugovječno u svojim oblicima i ljepoti, pa suvremeni daci vide malone isto što su gledale njihove bake i djedovi te im se u duši javljaju i obnavljaju slične predodžbe upoznavanjem u vanrazrednoj obuci prirode, a u razrednoj društvo dugoselskoga kraja i zavičaja. A da ga u potpunosti upoznaju, voze se autobusima u Rugvicu na obalu Save, a rugvički u Dugo Selo da vide zemljopisne osobitosti, povijesne značajnosti i privredna dostignuća općinskog središta. Obje se škole nađu dvadesetak godina zajedno 29. ožujka u Oborovu na priredbi u spomen oborovske bitke 1944. što ju je ovjekovječila kiparica Vera Dajht-Kralj, Dugoselka, grupnom figuralanom kompozicijom u bronci, koja simbolički utjelovljuje borbeno jedinstvo ratnika i žitelja Posavine. I uvijek će tako biti. Pojmove o nizinskom kraju naše zemlje učenici dopune izletom u Zagreb, gdje obično posjete Zrinjevac, Trg Republike — Trg bana Jelačića, Gornji grad, Kaptol i Maksimir. Upoznavanjem prirodnih pojava i ljepota, povijesnih znamenitosti, objekata s ustanovama i poduzećima, dugoselski i rugvički učitelji bude i razvijaju u mladim dušama ne samo ljubav prema mjestu, rodnom kraju i Zagrebu već i Hrvatskoj u cjelini, njenim ljudima, stvaralaštvu i radu pa ih tako pripremaju i osposobljavaju za samostalan život.

Najveći uspjeh dugoselskog nogometa

Željko Car Veljko Bertak

Slavilo se punim jedrima

Tog jutra nisu trebali stići «putničkom klasom». Trebali su stići Najdekovim fijakerom! No, pred sam polazak ispostavi se da nisu na broju i u ispravnom stanju sve stvarčice potrebne za takovu «avanturu», pa se krenulo najsigurnijom vrstom prometa — «cipelcugom». Pješke Predavčevom, u svečarskom raspoloženju, oboružani trobojnicom, dobrim raspoloženjem i svatovskim barjacom! A nije bilo ni spomena o svadbi!

Putnici namjernici bili su tek nogometaši NK «Dugo Selo» i njihovi pratitelji i pratnja. Na čelu su se kočepirali mužikaši. Dva «čreva», tambura i

utakmice i u poluvremenu iste, svirali su na radost pristojno popunjenog gledališta. Mada su pristigli iz «noćne šilte» imali su još toliko snage i «cajta». Bili su na svojem nivou, dakle odlični.

Prije prvog sučevog fućkanja — svečanost! Član natjecateljske komisije Zagrebačkog nogometnog saveza uručio je nogometašima «Dugo Sela» pehar ZNS-a za osvojeno prvenstvo I ZNL — sezona 1992/1993. Gostujuća ekipa darivala je cvijeće, baš kao i rukometašice dugoselskog FLEX-a, nove članice I B ženske rukometne lige. Naravno, bio je tu i neizbježni šampanjac. A za pehar je već rečeno. Dakle sve je jasno!

Nedopušten bočni vjetar štopirao je hrabrog zmajara Božu, koji je imao zadaću spustiti «napuhanu kožu». Oblasna «kontrola letenja» nije u predviđeno vrijeme dala «zeleno svjetlo», no uz neznatno kašnjenje, mali prekid već započeo su sretno, ali na radost okupljenih, lopta je pogodila metu. Nogometno loptalište!

Ako je hrabrom zmajaru dosadni vjetar udarao u bok, našim je nogometašima izgleda u prsu. Barem što se tiče prvog poluvremena. U drugom su ipak u dva navrata bili precizni, što je dostajalo 2 — 0 pobjede.

Na kraju utakmice šampanjac je po običaju završio u peharu, a dresovi kao poklon gledateljima. Nisi baš svaki dan prvak! Darivani sretnici, a i preostali dio publike uzvratili su pljeskom na otvorenoj sceni! Bravo svima!

Igrači, uprava kluba i uzvanici potom su još «izvjesno» vrijeme feštali, najbolji igrači, strijelac, vratar... primili prigodne nagrade, a mužikaši (posavski) su igrali. Bilo je sve baš kak' treba. Da, bilo je i prigodnih govoranija. Predsjednik kluba, općinski načelnik... A u preostalom, neformalnom, dijelu netko reče: «Što je danas lijep i sunčan dan!». Takova je bila i cijela sezona! Rekoh ja. Ponovilo se i do godine!

Sve je tek u vjetru! Dabar «vjetar u leđa» sve je što treba!

NK «Dugo Selo» je uspio! Istina, znalo se to već dva kola prije kraja prvenstva I Zagrebačke nogometne lige. Uspjeh je stigao u pravo vrijeme, kao poklon klubu za njegov 70. rođendan, kao poklon brojnim dugoselskim nogometnim generacijama od osnutka kluba 1923. godine, pa do danas. Rijetko se u tom razdoblju penjalo na tron, ali se uvijek igralo i sportski, časno i pošteno. Zavrjemale su i prijašnje generacije (naravno u posljednjih 20-ak godina) ovo što je ostvareno tek sada, no favoriziranje zagrebačkih klubova i maćehinski odnos nogometnih foruma na «dugoseljake», predstavljalo je do sada nepremostivu prepreku. Zato se u ovu prvenstvenu trku ušlo s jasnom i neskrivenom namjerom — uspjeh i samo uspjeh! A da bi se uspjelo u realizaciji tog nauma moralo se biti duplo boljim od svojih konkurenata, moralo se biti jačim od svih suđačkih nepravda, jačim od svega. I bi tako!

Način na koji se postalo prvakom u istinu je fascinantna u amaterskom nogometu ovog podneblja. U jesenskom dijelu prvenstva s 25 osvojenih bodova — najbolji. U proljetnom dijelu sa 21 bodom opet najbolji. Kad se zbrojilo jedno i drugo ispalo je da je na kraju prvenstva drugoplasirana ekipa zaostala čak 7 bodova.

Iz 30 prvenstvenih utakmica čak 21 puta izlazilo se kao pobjednik. Najviše od svih ekipa. Četiri puta pobjednika nije bilo, a tek u pet navrata (najmanje) teren se napuštao na «štiti». U 15 domaćih nastupa zabilježeno je 14 pobjeda i samo jedan poraz. U čak 12 susreta protivnici naših nogometaša nisu se imali prilike radovati postignutom pogotku, a gledajući samo prva poluvremena ta im je radost uskraćena u čak 22 navrata.

Sa 78 pogodaka najefikasnijom su ekipom (čak 20 pogodaka viška u odnosu drugog po efikasnosti), a sa samo 26

primljenih (po 13 u svakom dijelu prvenstva) također su najbolji.

Čak se 11 igrača tijekom prvenstva upisivalo u strijelce, a najproduktivnijim je bio ŽELJKO CAR — prvi strijelac I ZNL sa 26 pogodaka. Kapetan Krešo Vrbanić postigao ih je 14, mladi Opačak 11, Munder 7, Fluka 6, Franjić 5, Guja 3, Tomašić i Šukan po 2, a Lončar i Kodelja po jedan zgoditak. Najviše zasluga za

BERTAK, kojem je u radu pomagao najiskusniji igrač i kapetan ekipe Krešo Vrbanić.

Da bi sve štimalo kako treba, pobrinula se kompletna uprava kluba na čelu s MILANOM IVKOVIĆEM, a na dispoziciji je uvijek bila skupina skromnih i radnih ljudi koji su obavljali mnoge, na oko nevažne i stine poslove, od isticanja plakata, skupljanja ulaznica ili pak obavljaj-

U povijesti dugoselskog nogometa — najuspješniji

tek 26 primljenih golova pripadaju najboljem vrataru prvenstva — Damiru Miličeviću. Naravno, u punoj mjeri pomogli su mu i već spomenuti Franjić i Guja, ali i odlični Plazanić i Šego, te pouzdani braniči Bekavac, Kolčić i Kušeković. Skromnu minutažu imali su rezervni vratar Ermeš i Žgalin, te mladi Pekvarić i Šarić, i nešto manje mladi Pavičić, no i oni su s razlogom zavrijedili spomen.

Naravno, velik obol (možda i najveći) osvajanju prvenstva dao je trener i bivši igrač NK «Dugo Selo» — prof. VELJKO

nja redarske službe. Svi oni zaslužili su iskrene čestitke, a najviše bračni par Milka i Nikola Klarić — vrijedni i savjesni domari kluba.

Eto, svi ti faktori trebali su se poklopiti da se dogodi to što se dogodilo NK «Dugo Selo». Da I ZNL postane i nadajmo se ostane prošlost, a regionalna liga realnost ili možda prolazna stanica dugoselske nogometne kompozicije na putu na više. Na putu u 3. Hrvatsku nogometnu ligu. To bi zaista bilo krasno! ZDENKO SMOLIĆ

bajs. I naravno, pjesma! Domaća! Stara, ali srcu draga!

U «Kleti» je čekao ostatak ekipe i nakon «kratkog predaha» u istom tonu, ali u znatno većem broju, krenulo se put nogometnog igrališta.

Tamo je tek trebalo obaviti formalnost! Jer, svi su to već znali, NK «Dugo Selo» je već dva tjedna bio prvakom!

Posavske mužikante zamjenili su «Martinski mužikaši». Pred početak

RUKOMET

Uspjeh za pamćenje

Ulazak rukometašica Flex-o-a u prvu B ligu najveći je dosadašnji uspjeh dugoselskog ženskog rukometa.

Nakon osvojenog jesenskog naslova u II ligi sjever rukometašice Flex-o-a na kraju sezone 1992/93. osvojile su odlično drugo mjesto i time izborile pravo sudjelovanja na kvalifikacijskom natjecanju za ulazak u I B ligu. Zašto je zapravo u ovo drugo mjesto izvrstan rezultat? Više je razloga za to. Ističemo ih nekoliko:

• Dugoselčanke su jedine koje su sve svoje utakmice igrale na gostujućem terenu (domaći parket bio im je u Sv. I. Zelina)

• One i treniraju najviše u Sv. I. Zelini, povremeno i u Vrbovcu, tako da opravdano nose naziv «ekipa na kotacima»

• U odnosu na direktne konkurenate samo se ekipa FLEX-o-a nije u zimskom prelaznom roku pojačala dok su Zaprešić i DMC skoro promijenili svoje sedmorke

• U trećem kolu protiv Ivanice, nakon odlične utakmice, povrijedila se M. Stjepandić koja do kraja sezone nije više nastupila, a ona je bila jedan od ključnih kogačica u stroju koji je do tada funkcionirao više nego li odlično

• Ekipa FLEX-o-a jedina igra sa svojim igračicama, jer i djevojke iz Sessvetskog Kraljevca smatraju svojima Dugoselčankama

• Vjerovali ili ne, za sva ova odricanja, putovanja i odlične rezultate nagrada su im tenisice, dresovi, dobre lopte i nikakve druge naknade. (Igračice Zaprešića po provjerenim izvorima dobivale su mjesečno između 100 — 150 DEM).

Bile su to samo neke naznake koje uvjerljivo upućuju da je ovaj rezultat igračica FLEX-o-a iznad očekivanja i da će klub morati odlučiti da od iduće sezone krene sasvim drugim tokovima, a oni su najvjerojatniji profesionalni — jer nitko ne sumnja da će djevojke u kvalifikacijama dati sve od sebe te ovu povijesnu priliku za dugoselski ženski rukomet iskoristiti i plasirati se u I B ligu. Najveći teret iznijela je prva sedmorica predvođena T. Plašić i Đ. Karlo, do povrede i M. Stjepandić, te A. Sola, M. Franjčević, C. Cugovčan i D. Bošnjak (od nedavno Ivanda). Ova je ekipa odigrala čitavo prvenstvo i do predzadnjeg kola bila u igri za prvo mjesto. Stoga

najveće čestitke za uspjeh pripadaju njima. Nešto manje igrale su, ali također uspješno: D. Mlinarić, D. Matković, S. Lojna, I. Vranić i I. Kosak. Sve je to radio i prveo kraju trener N. Plašić kojem je na kraju prvenstva priskoćio u pomoć Z. Rašković. Još jednom hvale vrijedan uspjeh u prvom redu rukometašica ali i uprave koja je uspjela dosta uspješno pratiti ovaj ne mali rukometni pogon (o mladima nešto opširnije napisati ćemo idući put). Na kraju evo i redosljeda:

TABLICA

1. ZAPREŠIĆ	22 19 2	1 554-317 40
2. FLEX-O	22 18 0	4 489-379 36
3. DMC	22 17 1	4 536-384 35
4. DUBOVAC-KIO	22 15 0	7 478-431 30
5. PODRAVKA II	21 11 2	8 452-404 24
6. IVANIC	22 11 1	10 474-443 23
7. MAGAZIN	22 11 1	10 450-439 23
8. TVIN	21 9 0	12 398-408 18
9. KUTINA	20 7 1	12 377-399 15
10. M. TWING II	20 4 0	16 318-410 8
11. OGULIN	22 2 1	19 344-647 5
12. BJELOVAR	22 0 1	21 290-497 1

N. P.

Uvjerljivo i preko zadnje prepreke

1. Kvalifikacijska utakmica za prvu I B LIGU

FLEX-O — PITOMAČA
29 — 20 (14 — 12)

Sv. I. Zelina, Gledatelja 250. Suci: Levatić (Varaždin) i Vidčić (Čakovac). Delegat: Zubanović (Zagreb)
FLEX-O: Karlo, Kosak, Bošnjak 1, Matković 1, Barbarić M. 4, Cugovčan, Plašić 12, Vranić, Sola 3, Lojna 3, Barbarić K. 5, Mlinarić
PITOMAČA: Osmanović, Tkalčec 1, Marina Tot 3, Maras 4, Maja Tot 2, Bajić 7, Janeš 3, Rakićičan

Ženski rukometni klub Flex-o

U predivnom ambijentu koji su stvorili bučni dugoselski navijači igračice FLEX-O ostvarile su visoku pobjedu, koja im je dala realne izgleda za plasman u viši rang natjecanja. U prvom poluvremenu domaće su igrale pod pritiskom i opterećivanjem važne utakmice. Već je taj dio igre dao naslutiti da su dugoselske rukometašice kvalitetnija ekipa ali je bilo pitanje da li će to pretočiti i u visoku pobjedu. Dogovor u svlačionici i neki pomaci u igri urodili su potpunom dominacijom FLEX-ovki u drugom dijelu utakmice. Odlično su zatvorile najopasniju igračicu gostiju Bajić domaće igračice Sola i M. Barbarić. U napadu efikasne su bile Plašić i K. Barbarić. Rutinirano je odigrala mlada Lojna, koja je morala nadoknaditi izostanak Franjčević (zar se može izostati sa najvažnije utakmice u sezoni?). Odlično su se u to uklopile Cugovčan, koja je u drugom dijelu odigrala odlično u obrani i sigurno u napadu, te Bošnjak i Matković sa svojim rolama. Golmanica Karlo i Mlinarić ovaj put bile su u sjeni odlične igre igračica u obrani ali su i one dale veliki udio u visokoj pobjedi.

U drugoj utakmici održanoj u Pitomači osjećalo se da je već sve riješeno u prvoj utakmici. I tu su dugoselske rukometašice izborile pobjedu, doduše tijesnu, ali ipak pobjedu, koja sama po sebi više ništa nije odlučivala. Konačni rezultat u gostima bio je 21—22 (poluvrijeme 9—12). U prvom poluvremenu obranama se istakla golmanica Karlo, a u drugom poluvremenu podržane svojim suigračicama posebno dobre u napadu bijahu K. Barbarić i T. Plašić.

Rukometaši vole drač?

Dugoselsko rukometno igralište nema svog pravog gospodara.

Ništa drugo ne mogu ni zaključiti svakodnevnim brojnim prolazničkim pred njega, vidjevši u kakvu travu zarastaju rubovi tog igrališta. Samo igralište se koristi za igru i treninge. No teško bi nas netko mogao uvjeriti da ekipa na treningu, prije njegova početka, ili nakon njega, za samo desetak minuta ne bi mogla opliviti svu tu travu.

BEZ SREĆE S TRŽNICOM

Najavljeni početak izgradnje tržnice odgođen do daljnjega

Dugo Selo, čini se, naprosto nema sreće s početkom izgradnje svoje tržnice. Za njom danas, i to sve intenzivnije kako raste broj žitelja i gustoća naseljenosti, osjećaju potrebu i građani kupci i oni koji proizvode poljoprivredne i druge proizvode te ih žele ponuditi na prodaju. S obzirom na to da je početak izgradnje tržnice već dva puta najavljivan i u ovim našim novinama, a da se u međuvremenu ništa nije dogodilo, sama tema tržnice možda već i postaje zamornom.

Bitno saznanje je da je lokacija tržnice određena u Kolodvorskoj ulici, da je zemljište dodijeljeno građevnom poduzeću Dom da ono za svoju korist gradi

tržnicu i prodaje poslovni prostor. Izrađen je i idejni projekt, prikupljeni anketni odgovori potencijalnih kupaca prostora, no više od toga nije učinjeno. U međuvremenu je došlo i do promjene dužnosnika u tom građevinskom poduzeću.

Prije nekoliko dana razgovarali smo sa Stjepanom Strahija, tehničkim rukovoditeljem Doma. Od njega smo doznali da se čeka razvoj situacije te da se ne može s točnošću reći kada će gradnja započeti, jer je na cijelom području grada stala prodaja i stanova i poslovnog prostora. No Dom nije i ne želi odustati od te izgradnje. Razlog strahu od početka izgradnje, prema riječima našeg sugovornika, je i

relativno mali broj kupaca koji su prije početka izgradnje rezervirali svoj dio prostora.

Isto tako mnogi u Dugom Selu smatraju da bi sama izgradnja takvog tržnog centra privukla kupce poslovnog prostora. A glasno se već čuju i mišljenja da je Dom danas firma koja nije u stanju započeti i ostvariti tu izgradnju. No ako je ta sumnja neuteemeljena nju bi morao opovrći sam Dom svojim djelovanjem.

Glede pak budućnosti sigurno je jedno: i lokalna samouprava i županijska vlast morati će se pozabaviti vrlo ozbiljno sa svime time. To očekuju i građani, jer je tržnica zbiljski interes života Dugog Sela i njegove okolice.

Zavijugao nogostup

Kada nastavak? – pitaju mnogi

Dio zamišljenog nogostupa istočnog ruba Dugog Sela do Gračeca je već izgrađen. Od ukupno planiranih šest kilometara sada je izgrađeno 500 metara. No ovih dana, kako saznajemo u Fondu stambenog i komunalnog gospodarstva od FILIPA KALAIĆE, direktora tog fonda, trebao bi uslijediti nastavak te izgradnje. Uspjehom bi valjalo smatrati ako se već ove godine izgradi narednih kilometar i pol nogostupa do Božjakovine.

Općenito uzevši život i stanovanje uz tako frekventnu prometnicu, poglavito ako u nju ne postoji nogostup za sigurno kretanje pješaka, je uistinu život s osjećajem nelagode i nesigurnosti. Zbog toga su i žitelji Lukarića s radošću dočekali tu izgradnju. Od sada će kretanje djece i njihov odlazak u školu ili do autobusa biti i sigurniji i lakši. Isto, to, dakako, vrijedi i za odrasle.

No sama izgradnja nogostupa nije ni do sada a neće sigurno i nadalje ići bez teškoća. Na znatnom broju mjesta trebalo je pomicati ogradu, živicu ili voćke. Uglavnom su to građani mirno podnosili, uvažavajući da nogostupom dobivaju korist, no bilo je i onih koji su smatrali da im se njihove šljive moraju posebno platiti, a što dakako nije bilo moguće.

Mnogi građani su u najboljoj namjeri predlagali i tražili da se u istom mahu zatpa i ulični kanal, da se postave cijevi i time uredno provede kanalizacija. No to, nažalost, u ovom trenutku, zbog tehničkih razloga, nije bilo ostvarivo. Unutar kanala se trenutno nalazi plinska i vodovodna mreža. Cijevi kanalizacije bi se mogle postaviti samo ispod tih cijevi. No ta kanalizacija tada ne bi nikuda mogla otjecati. Ona bi bila naprosto predeboka u odnosu na vodotoke u koje se ulijeva postojeći kanal. Zbog toga će se ta kanalizacija moći položiti tek izgradnjom kolektora, potreba čije izgradnje u Dugom Selu se spominje i planira već više od jednog desetljeća.

No nadajmo se samo da će marom i upornošću planirani nogostup u skoro vrijeme biti u cijelosti izgrađen.

U svezi s time mi potičemo građane, čija su dvorišta tik do nogostupa, da uredne sada ponovo i obnove svoje ograde i živice – da nam tako Dugo Selo svakim danom, makar malo po malo, postaje sve urednije i ljepše, sve više mjesto ugodnog i sretnog življenja.

Trojke u junice

Mato Vlahović iz Rugvice doživio je sreću, koja je i njega samoga i njegovu obitelj veoma iznenadila. Njegova junica donijela mu je na svijet istodobno troje teladi. Telad će uskoro imati i dva mjeseca, zdrava je i veoma dobro napreduje. Takve trojke su u stočarstvu uistinu rijetkost. Još veća je rijetkost da i krava i telad to sve skupa prežive. U dugoselskoj veterinarskoj stanici samo maglovito pamte neki sličan događaj trojki u dugoselskom kraju od prije gotovo dva desetljeća. Stručni posao pri te ljenju obavio je veterinar Boris

Zorić, koji ističe da je za veterinarsku struku posebno zanimljivo da se radilo o junici i da su to bili prvi plodovi njene utrobe.

No majka teladi nije imala dovoljno mlijeka da prehrani svoje potomke, tako da je korišteno mlijeko druge krave iz Matine staje.

Trojke su pobudile i znatnu radoznalost u Posavini, tako da su mnogi znatiželjnici svračali u Matino dvorište. Zbog toga će, po semu sudeći, i dobro Matino vino sa Martina biti popijeno ranije nego li je to on bio planirao.

Prizor iz dvorišta obitelji Vlahović

Može li i Dugo Selo?

Vrbovec i Zelina, dva nama susjedna područja, s kojima zajedno danas dugoselski kraj čini istočni dio Zagrebačke županije, imaju svoje godišnje lokalne priredbe, a moglo bi se reći i svojevrjne festivale s raznorodnim sadržajima. U Vrbovcu je to cjelotjedni niz događanja pod nazivom: Kaj su jeli naši stari, a u Zelini: »Svetoivanjski dani«, koji traju također tjedan dana, s desetak i više različitih događanja, uključujući i Sajam vina. To su već tradicionalna redovita događanja, organizirana obično u lipnju, znana već i širem dijelu pučanstva Hrvatske.

Te priredbe u svojim programima u pravilu okupljaju gotovo sve moguće, pa i najraznorodnije aktivnosti i djelatnike svog područja. Tih dana pred sebe i svoje goste i Zelina i Vrbovec iznose ono najvredni-

je što znaju i imaju. To je zbog svega toga i važan događaj za cijelu lokalnu zajednicu, događaj koji snaži vezanost za nju. Pripreme za ta događanja traju zapravo čitavu godinu. A zaduženi za organizaciju su mnogi, počevši od dužnosnika vlasti, preko dužnosnika poduzeća, ustanova i organizacija, do običnih izvršitelja. Hvalevrijedno je i to što mnogi Dugoselčani posjećuju te priredbe.

No može li to poslužiti i kao poticaj Dugom Selu da se na sličan način očituje? Za početak možda ne u tolikom obimu. Prošle godine, na znatno skromniji način, u Dugom Selu su se dogodili Martinski dani. Očekujemo da će se oni dogoditi i ove godine. Dugoselski kraj ne bi smio ostaviti dojam da je manje poduzetan, manje dobar i privlačan organizator u odnosu na svoje susjede.

Osvijetljena i oborovska crkva

Župna crkva u Oborovu, inače posvećena svecima Jurju i Jakobu, od nedavno je noću osvjetljena. Akcija je to većma samih mještana ili točnije mjesne zajednice, provedena u dogovoru sa župnikom. U središnjem dijelu Oborova time je noću uspostavljen jedan sasvim nov i ljepši ugođaj. A stara crkva time za širu okolinu Oborova postaje noću jedna nova i prepoznatljiva točka.

No u Oborovu slijede i druge akcije uređenja tog lijepog posavskog sela, s time da se pozivaju svi njegovi žitelji da svojim malim akcijama, ispred i pored svojih kuća, i u svojim dvorištima – obnove i uljepšaju svoje selo.

U studiju radio Martina

Radio Martin sve slušaniji

Prvog dana mjeseca lipnja tekuće godine svoje mjesto u eteru pronašli su i radijski signali odaslani iz Dugog Sela. Navedeni datum bio je početak emitiranja svakodnevnog dvanaestosatnog programa dugoselskog »Radio Martina«. Radio prijemnici u krugu 50-ak kilometara od Dugog Sela, podešeni na frekvenciju 96,7 MHz UKV područja, primit će zahvaljujući odašiljaču od 250 W, lociranom na Martin Bregu, kvalitetan signal dugoselske postaje.

Program Radio Martina emitira se svakodnevno od 7 do 19 sati, a sastoji se od informativnog dijela u trajanju od 1 sata, kojime se javnost upoznaje sa vijestima lokalnog karaktera, a ostali termini predviđeni su za komercijalno-zabavni program. On je koncipiran tako da zadovolji slušatelje svih generacija, a preko 70% vremena emitira se glazba svih stilova, uz pretežnu orijentaciju na domaća ostvarenja.

Frekvencija Radio Martina u vlasništvu je Narodnog sveučilišta Dugog Sela. Vlasnik opreme, koja se iz dana u dan poboljšava i modernizira, je poduzeće MT Eter, a neveliku ekipu sačinjavaju mladi i sposobni ljudi potpuno predani svome poslu. Naročitu pomoć svojim novčanim prilozima pružili su između ostalih i Zagrebački plavi – Izletišta Prepuštovec, IGM Šljunčara Dugo Selo, INA Naftaplin – Radilište Dugo Selo, DP Elektra Zagreb – pogon Dugo Selo te Narodno sveučilište Dugo Selo.

U vrlo zgusnutom i radio postajama danas bogatom eteru zagrebačkog i regionalnog područja Radio Martin se u vrlo kratkom vremenu izborio za svoje slušatelje. A njih je, sudeći po stalnim pozivima slušatelja i njihovom sudjelovanju u programu, svaki dan sve više. To je radio postaja koja svoje krajnje dosege tek kani ostvariti.

Zato slušajte Radio Martin!

ALBERT HÁRCET

Dugoselska kronika

Osnivač glasila:

općine: Brckovljani, Dugo Selo i Rugvica

Izdavač: Narodno sveučilište Dugo Selo

Uredništvo: grupa suradnika

Glavni i odgovorni urednik: Marijan Galeković

Adresa Uredništva: Dugo Selo, Josipa Zorića 21a

List trenutno izlazi kao povremeno glasilo.

Izdavač: Narodno sveučilište Dugo Selo, Dugo Selo, Josipa Zorića 21a, žiro račun: 30111-603-6553

Tisak: Hrvatska tiskara, Zagreb, Slavenska avenija 4.

Naklada tiska 2.700 primjeraka.